

Vergaderjaar 2009–2010

29 507

Regels voor de financiële dienstverlening (Wet financiële dienstverlening)

Nr. 90

VERSLAG VAN EEN ALGEMEEN OVERLEG

Vastgesteld 13 januari 2010

De vaste commissie voor Financiën¹ heeft op 3 december 2009 overleg gevoerd met viceminister-president, minister Bos van Financiën over:

- **de brief van de minister van Financiën d.d. 26 oktober 2009 inzake beantwoording vragen AO financiële dienstverlening van 15 oktober 2009 (28 122, nr. 31);**
- **de brief van de minister van Financiën d.d. 16 november 2009 inzake beantwoording vragen van de leden Vos en Blanksma-van den Heuvel inzake Genworth Financial gesteld tijdens het vragenuur van 13 oktober 2009 (29 507, nr. 88);**
- **de brief van de minister van Financiën d.d. 27 november 2009 inzake Regelgeving financiële dienstverlening (29 507, nr. 89).**

Van het overleg brengt de commissie bijgaand stenografisch verslag uit.

De voorzitter van de vaste commissie voor Financiën,
Blok

De griffier van de vaste commissie voor Financiën,
Berck

¹ Samenstelling:

Leden: Van der Vlies (SGP), Blok (VVD), voorzitter, Ten Hoopen (CDA), ondervoorzitter, Weekers (VVD), Van Haersma Buma (CDA), De Nerée tot Babberich (CDA), Haverkamp (CDA), Dezentjé Hamming-Bluemink (VVD), Omtzigt (CDA), Koşer Kaya (D66), Irrgang (SP), Luijben (SP), Kalma (PvdA), Blanksma-van den Heuvel (CDA), Cramer (ChristenUnie), Van der Burg (VVD), Tony van Dijck (PVV), Spekman (PvdA), Gesthuizen (SP), Ouwehand (PvdD), Tang (PvdA), Vos (PvdA), Bashir (SP), Sap (GroenLinks) en Linhard (PvdA).

Plv. leden: Van der Staaij (SGP), Remkes (VVD), Pieper (CDA), Aptroot (VVD), Jan de Vries (CDA), Van Hijum (CDA), Mastwijk (CDA), Elias (VVD), De Pater-van der Meer (CDA), Pechtold (D66), Kant (SP), Ulenbelt (SP), Van der Veen (PvdA), Smilde (CDA), Anker (ChristenUnie), Nicolai (VVD), De Roon (PVV), Heerts (PvdA), Karabulut (SP), Thieme (PvdD), Heijnen (PvdA), Roefs (PvdA), Van Gerven (SP), Vendrik (GroenLinks) en Smeets (PvdA).

Voorzitter: Blok
Griffier: Berck

Aanwezig zijn zes leden der Kamer, te weten: Blanksma-van den Heuvel, Vos, Weekers, Irrgang, Vendrik en Blok. en minister Bos, die vergezeld is van enkele ambtenaren van zijn ministerie.

De **voorzitter**: Ik open dit algemeen overleg.

Mevrouw **Blanksma-van den Heuvel** (CDA): Voorzitter. Het is al de zoveelste keer dat wij met elkaar spreken over tussenpersonen, provisies en bonussen. Telkens als je het dossier oppakt, vraag je je weer af waar het allemaal over ging en welke afspraken wij hebben staan. Het wordt er allemaal niet duidelijker op door een en ander in fases met elkaar af te spreken. Het is wel goed dat wij vandaag in ieder geval proberen om spijkers met koppen te slaan, heel duidelijk zijn en aan de sector vragen om de duidelijkheid te creëren waar de consument al zolang op hoopt. Als wij Het Financieele Dagblad van vandaag openslaan, zien wij een kop als: toezichthouders wisten af van hoge bonussen en hoge provisies. Begin 2008 wisten DNB en de AFM al dat er hoge provisies waren. Er is onvoldoende opgetreden. Er was wel betrokkenheid van de toezichthouder bij dit soort zaken, maar er is onvoldoende «geacteerd». Ik weet niet of de minister van Financiën hiervan op de hoogte was en in die tijd met de toezichthouders daarover heeft gesproken. In De Telegraaf van vandaag staat dat de zorgverzekeraars de marktwerking ondermijnen. Bij hen worden de koppelverkopen aangepakt. Overstappen is niet gemakkelijk. Het wordt de consument almaar moeilijker gemaakt. Vandaag staat ook in Het Financieele Dagblad dat de AFM erover klaagt dat zij onvoldoende instrumenten heeft om op te treden tegen, om te «acteren» op misstanden. Of het nu gaat om marktmisbruik of bonussen, er wordt geroepen om meer instrumenten. Als ik dat soort dingen op mij laat inwerken, heb ik wel het gevoel bijna in een cowboyland te zitten. Er worden dingen in de media neergezet die niet vertrouwenwekkend werken en ons niet de goede kant op helpen. Dat is toch niet wat wij met zijn allen willen?

Vandaag bespreken wij ook de brief waarin de AFM roept dat er nog steeds knollen voor citroenen worden verkocht of andersom, het maakt ook allemaal niet meer uit. Dat doet er geen goed aan. In de brief van de AFM die wij vandaag hebben gekregen, is zij daar ook heel duidelijk over. Daarin staat dat de klant nog onvoldoende centraal staat en dat verzekeraars en banken het businessmodel wel proberen aan te passen, maar dat de concurrent het toch allemaal wel inhaalt. Er worden zo veel zaken gedwarsboemd dat het klantbelang nog steeds niet vooropstaat.

De heer **Vendrik** (GroenLinks): Dit zijn pittige teksten. Is het de bedoeling van de CDA-fractie om vandaag de financiële sector in zijn geheel op te heffen?

Mevrouw **Blanksma-van den Heuvel** (CDA): Nee, ik heb enkel geciteerd wat er alleen vandaag al in de krant staat. Het moet heel duidelijk zijn dat wij met elkaar de verantwoordelijkheid hebben om het vertrouwen de juiste richting op te sturen. Wij zullen proberen om die richting vandaag duidelijk in te kaderen en duidelijk te krijgen. Ik hoop dat de GroenLinks-fractie daaraan meewerkt. In de brief van de AFM, die vandaag ook op de agenda staat, wordt eveneens een heel duidelijke richting uitgesproken. De AFM zegt op dit moment dat zij meer bevoegdheden zou moeten krijgen op het gebied van productontwikkeling en aanpassing van de guidance om richtlijnen duidelijker te kunnen omschrijven. De AFM moet in ieder geval proberen om haar huidige bevoegdheden maximaal in te zetten. Verdere uitbreiding van bevoegdheden is pas echt

aan de orde als wij de evaluatie hebben gehad. Ik sluit mij aan bij wat de minister van Financiën daarover zegt. Pas als wij de resultaten hebben van de evaluatie en het onderzoek van prof. Scheltema naar de DSB, moeten wij bezien waar de toezichthouders nog behoefte aan hebben en wat er nog moet gebeuren. Een uitbreiding van de taken van de AFM is echter vandaag nog niet aan de orde. Er zijn nog voldoende taken die de AFM met veel meer verve zou kunnen uitoefenen. Zij zou nog veel meer actie kunnen ondernemen.

De heer **Vendrik** (GroenLinks): Ik heb net begrepen dat dit een land van cowboys is.

Mevrouw **Blanksma-van den Heuvel** (CDA): Nee, het lijkt erop.

De heer **Vendrik** (GroenLinks): O, het lijkt op een land van cowboys.

Mevrouw **Blanksma-van den Heuvel** (CDA): Als ik zie welke uitspraken de AFM in de media doet, dan denk ik: laten wij eens kijken wat wij voor instrumenten hebben, gebruik die instrumenten goed en bezie, na een gedegen evaluatie, wat wij echt nodig hebben. Wij moeten niet op iedere ad-hocuitspraak reageren, maar kijken welke regeling wij wel zouden moeten aanpassen.

De heer **Vendrik** (GroenLinks): Mevrouw Blanksma citeert de kranten niet voor niets. Zij wil volgens mij het punt maken dat het een bende is in de financiële sector, dat daartegen moet worden opgetreden en dat je dus minimaal een toezichthouder moet hebben die uitgebreide bevoegdheden heeft om orde op zaken te stellen. Vervolgens zegt zij dat de voorgenomen uitbreiding van bevoegdheden nu niet gewenst is. Dat snap ik niet.

Mevrouw **Blanksma-van den Heuvel** (CDA): Dat ligt aan GroenLinks, want de AFM heeft nu voldoende bevoegdheden om op de punten waar het nu over gaat te «acteren». Er moet tot een maximale vertrouwensverbetering worden gekomen met de combinatie van de huidige bevoegdheden van de AFM en de wil van de banken en verzekeraars zelf. Ik heb mijn verhaal namelijk nog niet afgemaakt; hier hoort nog een ander verhaal bij. Dat is de inzet van het debat van vandaag.

De heer **Weekers** (VVD): Mevrouw Blanksma schildert een wildwesttafereel. Net als de heer Vendrik dacht ik ook dat zij een wildwesttafereel bedoelde in de financiële wereld, maar zij bedoelt meer wat de media optekenen uit de mond van de AFM. Dat verbaast mij zeer, want de AFM heeft in de brief van 27 november heel concreet aangegeven aan welke bevoegdheden het schort. De autoriteit stelt dat zij qua handhaving slechts kan manoeuvreren binnen het wettelijk kader. Zij heeft heel concreet aangegeven wat zij extra nodig heeft om adequaat te kunnen optreden. Vindt mevrouw Blanksma dat allemaal wildwestverhalen? Neemt zij dat niet serieus?

Mevrouw **Blanksma-van den Heuvel** (CDA): Dat nemen wij hoogst serieus, maar er loopt op dit moment een aantal onderzoeken waarin duidelijk moet worden of de toezichthouder voldoende is geëquipeerd. Naar aanleiding van die evaluatie moeten wij de juiste beslissingen nemen. De AFM vraagt meer bevoegdheden op het gebied van de bestuursrechtelijke zorgplicht en de productontwikkeling. Ik sluit mij aan bij wat de minister van Financiën daarover heeft gezegd. Laten wij de ingezette onderzoeken afwachten en dan kijken waar het echt aan ontbreekt.

De heer **Weekers** (VVD): Ik heb er toch moeite mee dat mevrouw Blanksma, net als Boele Staal, doet alsof de AFM blijft steken in vage verwijten, maar de AFM schrijft heel duidelijk in haar brief van 27 november waar het aan schort. De autoriteit geeft heel concreet aan wat extra nodig is. Mevrouw Blanksma zegt tijdens dit overleg niet te willen dat de bevoegdheden van de AFM worden uitgebreid. Met andere woorden: laat de boel maar even de boel en wij zien het straks wel weer bij de evaluatie.

Mevrouw **Blanksma-van den Heuvel** (CDA): Dat doet geen recht aan de woorden die ik heb uitgesproken, niet vandaag maar zeker niet in het overleg van vorige week. Daarin heb ik heel helder gezegd dat de bankcode aan de orde is en hebben wij uitgebreid met elkaar gedebatteerd over exact hetzelfde onderwerp. Wij hebben gezegd dat wij samen het vertrouwen moeten uitspreken, maar banken en verzekeraars hebben heel duidelijk aangegeven: er zijn richtingen die wij op dit moment willen ingaan. Laten wij dat met elkaar doen. Ook daar liep de VVD-fractie op vooruit door te zeggen: wij willen die bankcode en alles wat daarmee te maken heeft een kans geven om het vertrouwen te herstellen. Wij hebben gezegd: laat dat dan zien. Als men dat niet doet, is regelgeving absoluut ook aan de orde. Dat is geen ander standpunt dan het standpunt dat ik vorige week heb gemeld.

De heer **Weekers** (VVD): Wij hebben het vandaag niet over de bankcode. Dit is het vervolg van het AO over financiële dienstverlening, waarvan wij in oktober hebben gezegd: het is nog niet compleet. Wij hebben intussen nog een brief gevraagd van de minister naar aanleiding van de uitlatingen van de AFM in Het Financieele Dagblad. Die brief is er gekomen. De AFM heeft heel concreet aangegeven welke zaken zij nog nodig heeft. Daar zegt mevrouw Blanksma bij voorbaat geen behoefte aan te hebben omdat zij vertrouwt op zelfregulering.

Mevrouw **Blanksma-van den Heuvel** (CDA): Nee, ik heb heel duidelijk gezegd dat ik mij aansluit bij het ministerie van Financiën. Dat zegt heel duidelijk dat er een brede evaluatie komt. Daarmee wordt al begonnen op 1 januari 2010. Dan moeten wij bezien waar het exact aan ontbreekt. Als wij het totaalpakket van evaluaties en de resultaten van de door ons ingestelde onderzoeken hebben, moeten wij bezien wat er moet worden gewijzigd en waar men wel en niet tekort komt. Dat wil niet zeggen dat ik de sector op voorhand vrij spel geef. Dat is niet aan de orde, vandaag niet en nooit niet.

De evaluatie kan heel snel aan de orde zijn. Met het Besluit gedragstoezicht financiële ondernemingen (Bgfo) is er heel veel gewijzigd en is er heel veel regulering bijgekomen. Het wordt echter zo langzamerhand een plak- en knipselwerk. Het is voor bijna niemand meer duidelijk wat wel en niet werkt en wat tegenstrijdig is. Een brede evaluatie is dus snel aan de orde, zodat wij in de tweede helft van 2010 aan tafel kunnen zitten om die evaluatie te doen. De CDA-fractie zal zich laten informeren door een rondetafelgesprek te organiseren om de sector en alle betrokkenen te horen.

De transparantie. De regelgeving lijkt bijna doorgeslagen te zijn. Qua transparantie is er veel gewijzigd. Er is nu veel transparantie. Gelet op het feit dat een gemiddelde klant nu ongeveer 30 documenten krijgt bij een complex product dat hij afsluit, waar dus 185 000 woorden aan worden gewijd, wat zestien uur leestijd is, weet ik niet of de transparantie niet veel te ver is doorgeslagen waardoor de klant helemaal niet meer kan weten wat voor hem echt belangrijk is. Het is nu aan de orde om die transparantie zo snel mogelijk op een veel meer heldere en adequatere wijze in te zetten, zodat de klant begrijpt hoe een en ander in elkaar zit.

De evaluatie van de Wet op het financieel toezicht (Wft) komt er ook aan. Ik heb het idee dat de minister misschien overweegt om die te integreren in de evaluatie van deze regelgeving. Ik zou het heel graag uit elkaar willen trekken en deze laatste evaluatie niet gelijk willen laten lopen met de Wft-evaluatie. Graag een reactie van de minister.

Ik kom op de bonussen die wij met elkaar hebben afgesproken. De Kamer, met de CDA-fractie voorop, heeft meerdere malen gepleit voor een totaal bonusverbod. Een totaal bonusverbod betekent: totaal. De twee uitzonderingen die nu nog in de wet zitten, namelijk dat die bij ICT-systemen en opleidingen wel mogelijk zouden zijn, zouden er dan ook uit moeten met het totaalverbod. Er moet gewoon worden betaald voor aangeboden diensten. Ik krijg graag een toezegging op een totaal bonusverbod.

Wij hebben het over provisiemaximalisatie gehad. De AFM en de Consumentenbond pleiten ervoor om de provisiemaximalisatie niet à la minute te hanteren, omdat ze bang zijn dat iedereen dan op de maximale provisie gaat zitten. Op dit gebied zou ik de sector het voordeel van de twijfel willen geven in die zin dat de sector maar moet laten zien dat de marktwerking haar werk doet en dat er een normale, maatschappelijk geaccepteerde provisie wordt gehanteerd. Dan zullen wij in de evaluatie wel zien of provisiemaximalisatie alsnog aan de orde is. Als er dan nog geen eind is gekomen aan excessieve beloningen van 80% is maximalisatie wel aan de orde.

De heer **Vendrik** (GroenLinks): Tijdens het vorige debat zei mevrouw Blanksma in verband met een te stellen maximum: «Wat mij betreft, is 15% voldoende om aan een product te kunnen verdienen». Dat vindt zij vandaag dus niet meer? Wij hebben een wildwesttafereel in de financiële sector, de kranten staan er dagelijks vol mee, het is één grote bende, maar een eerder ingenomen standpunt om provisies te maximeren is dus nu verlaten? Is die conclusie juist?

Mevrouw **Blanksma-van den Heuvel** (CDA): Ik wil de heer Vendrik adviseren om beter te luisteren. Ik heb heel helder aangegeven dat maximalisatie nog steeds aan de orde is. De AFM, de Consumentenbond en het ministerie van Financiën stellen op dit moment echter dat de markt moet laten zien dat die kan realiseren wat boven de markt hangt. Als dat niet wordt gerealiseerd, is gewoon aan de orde wat ik heb uitgesproken.

De heer **Vendrik** (GroenLinks): Ik heb goed geluisterd en ook goed gelezen. Misschien kan ik mevrouw Blanksma helpen. Zij zei namelijk vorige keer: «De suggestie die hier gedaan wordt om een maximum vast te stellen, kunnen wij ondersteunen. Met een maximum weet iedereen waaraan hij toe is. Wat mij betreft, is 15% voldoende om aan een product te kunnen verdienen». Dat is heldere taal. Wij gaan dus een maximum aan de provisie stellen en dat maximum stellen wij op 15%. Vandaag de dag hoor ik mevrouw Blanksma dat standpunt verlaten. Klopt dat en, zo ja, waarom?

Mevrouw **Blanksma-van den Heuvel** (CDA): Dat klopt dus niet. Ik geef de sector de tijd tot aan de evaluatie – dat zijn maar een paar maanden – om te laten zien dat de woorden die hier zijn uitgesproken, worden gehanteerd. Ik herhaal tien keer het standpunt als u tien keer dezelfde vraag stelt. Dat mag.

De heer **Vendrik** (GroenLinks): Ik heb nog een ander citaat uit hetzelfde debat over de sector en zelfregulering: «Het is namelijk gebleken dat zelfregulering niet altijd werkt» en «het blijkt dat er met zelfregulering excessen zijn». Daaruit snap ik dat zelfregulering niet meer werkt, dat het speelkwartier in de sector over is en dat wij nu een maximum gaan stellen. Dat was de positie van mevrouw Blanksma. Nu gaan wij de sector

weer de tijd geven voor zelfregulering om te laten zien dat hij ons vertrouwen waard is. Wat is het nou? Nu komt mevrouw Blanksma met grote, dikke verhalen over de financiële sector. Zij heeft toen een keer een voorstel gedaan. Dat voorstel hebben wij al vier jaar geleden gedaan en de CDA-fractie heeft toen tegen gestemd. Als er iemand een keer moet meewerken, dan is het de CDA-fractie en niet de GroenLinks-fractie, maar alla. Dan doet zij echter een keer een voorstel, vervolgens wordt er een paar keer gebeld met de CDA-fractie en dan is het: o, wij doen het toch maar weer niet, wij hebben geen standpunt meer, wij laten het aan de sector over, wij weten even niet meer wat wij doen. Waarom houdt mevrouw Blanksma nu niet vol? Waar blijft dat maximum?

Mevrouw **Blanksma-van den Heuvel** (CDA): Mijn standpunt is helder. Provisiemaximalisatie is aan de orde als de sector dat niet oppakt. Dat zei ik toen en dat zeg ik nu. Ik wil het nog wel een keer herhalen en die emoties van de heer Vendrik vind ik prachtig.

Mevrouw **Vos** (PvdA): Voorzitter. Wij hebben het vandaag over het «knol-lendossier». Ik had gehoord dat het bij het ministerie van Financiën inmiddels zo bekendstaat. Ik heb het graag over spiegeltjes en kraaltjes. Wij Nederlanders zijn daar ook heel goed in: goud ruilen voor spiegeltjes en kraaltjes. De afgelopen jaren zijn er vaker spiegeltjes verkocht dan ons lief was. Wij hebben echter ook van de koloniale tijd geleerd. Zo hoop ik dat wij ook van de afgelopen periode zullen leren.

In feite hebben wij het over transactiekosten: kosten die je moet maken voor het inwinnen van advies, bemiddelen en informeren. Op de middelbare school heb ik eens geleerd dat de transactiekosten nagenoeg nul zijn in de ideale situatie, waarin iedereen precies weet wat hij wil en een product zo van het schap kan trekken. Dan hadden wij hier niet hoeven te spreken over het Bgfo. De situatie is echter niet ideaal, producten zijn nog steeds complex en moeilijk vergelijkbaar, en de cliënt weet niet precies wat hij moet hebben. Daarom hebben wij nog adviseurs nodig. Het rare is trouwens dat er binnen deze tak van sport, de financiële markten, één type verzekeringen is dat wij wel zo van het schap kunnen trekken, namelijk de basiszorgverzekering. Die is zo hevig gereguleerd en gestandaardiseerd door de overheid, die daarvoor trouwens de mooie website www.kiesbeter.nl heeft gemaakt, dat een individuele consument zo een verzekering kan kopen.

Dat is helaas niet het geval voor allerlei andere verzekeringsproducten en hypotheek. Tot de tijd dat financiële producten simpel zijn geworden, dat iedereen kan weten wat hij koopt en dat consumenten echt financieel vaardig zijn, zijn wij nog afhankelijk van het intermediaire kanaal. Tot die tijd hebben wij een goede financieel adviseur gewoon nodig. Dat is iemand die je door de bomen het bos laat zien, zodat je de juiste verzekering en hypotheek neemt. Dat is iemand die kan meedenken over hoe je je geld kunt laten groeien. Zo iemand hebben wij nodig.

Als het aan de PvdA-fractie ligt, zijn volgend jaar alle financieel adviseurs betrouwbare mensen en hebben zij een beroep waar zij trots op kunnen zijn. Tegelijkertijd vinden wij het dan ook niet erg als heel veel rommelaars omvallen. Die mensen worden ook wel eens cowboys genoemd. Als het resultaat van de nieuwe regels, het verscherpte toezicht en de wakker geworden consument is dat er wat minder van die 10 000 adviseurs overblijven, dan vindt mijn fractie dat niet erg. Ik schijn de sector heel boos te hebben gemaakt door te adviseren dat mensen uit de sector ook in het onderwijs kunnen werken als het niet meer lukt in de financiële sector. Wij hebben namelijk een schreeuwend tekort aan docenten wiskunde en economie. Ik beveel dat dus toch van harte aan. Er is mij toen geadviseerd dat politici ook op de vuilniswagen kunnen werken. Dat snap ik. Dat is misschien ook wel mijn toekomst, maar dit terzijde.

Het Bgfo is de aanleiding van dit debat, maar laten wij het dan ook gelijk hebben over de evaluatie. Collega Blanksma heeft het daar al over gehad. Wij hebben de afgelopen jaren ontzettend veel extra regels gekregen en ontzettend veel extra documenten. De consument moet inmiddels 30 documenten doorworstelen. Nu heb ik een simpele bankspaarhypothek, maar ook ik moest een hele stapel doorworstelen. Ik heb dat niet gedaan, geef ik eerlijk toe. Ik zou heel graag willen dat in de evaluatie ook de vraag wordt betrokken welke van die 30 documenten echt nodig zijn. Welk document heeft een consument nodig om een goede keuze te maken voor zowel een adviseur als voor het uiteindelijke financiële product? Wij hebben het vorige keer gehad over de vraag of wij de financiële bijsluiter zouden kunnen personaliseren. Toen zei de minister: goed idee, maar dan heb ik wel de medewerking van de aanbieders nodig, want dan moeten er veel gegevens worden ingevoerd. Als je die stapel documenten zou willen reduceren, kan een gepersonaliseerde bijsluiter die niet alleen is gericht op de maatmens – ik ben namelijk geen man van 30 met twee kinderen en een vrouw – een alternatief zijn voor al die documenten die wij nu moeten verstrekken. Misschien willen de aanbieders ook wel meewerken als heel veel van die andere lasten niet meer hoeven.

Daarmee samenhangend, wij hebben nu het dienstverleningsdocument ingevoerd. De Consumentenbond heeft al geconstateerd dat die ondanks de verplichting niet altijd worden verstrekt. Dat is al heel erg vervelend, maar het wordt nog vervelender als je bedenkt dat je daarmee een contract aangaat met een aanbieder direct writer of een tussenpersoon. Daarom moet daar ook geen handtekening onder. Is de minister dat met ons eens? Het probleem met het dienstverleningsdocument is het volgende. Ik vraag mij af hoeveel mensen weten dat zij zowel voor een financieel adviseur of een direct writer kunnen kiezen als voor een financieel product.

Daarom hamer ik erop dat er een plek is waar je kunt zien wat je moet weten, voordat je het bos van de financiële dienstverlening ingaat. Ik had daarvoor een domeinnaam gereserveerd:

www.weerdoordebomenhetboszien.nl. Toen zei de minister dat er al een website is, namelijk www.wijzeringeldzaken.nl. Die website wordt samengesteld door de club CentiQ. CentiQ bestaat uit de industrie en dat kun je ook zien aan de site. Het Britse voorbeeld van de FSA, namelijk www.moneymadeclear.fsa.gov.uk, is ontzettend goed. Daar staat alle informatie op die ook op www.wijzeringeldzaken.nl staat, maar bovendien kun je daarop alle producten zien. Als je intypt dat je een hypotheek wilt met een bepaalde rente en looptijd, dan geeft de overheid, de FSA, een hele lijst producten zoals Independer, die niet onafhankelijk is, die geeft. Dat is precies wat nodig is. De overheid moet durven om dat soort onafhankelijke informatie te geven. Is de minister bereid aan zijn medewerkers te vragen uit te zoeken waarom de FSA dat wel durft en wel aankan, en waarom wij toch zo bang zijn voor allerlei claims? Een ander voordeel van de situatie waarin de overheid dat soort onafhankelijke informatie aanbiedt, is dat de aanbieders worden gedwongen om iets simpelere producten te maken. Je komt namelijk niet op de site als je een heel ingewikkeld samengesteld product hebt gemaakt aangezien het vergelijkbaar moet zijn. Ik ben ook erg benieuwd hoeveel mensen www.wijzeringeldzaken.nl bezoeken.

Om de bonusprovisie hebben wij nu al ruim een jaar gevraagd. Wij hebben beargumenteerd waarom geen enkele vorm van bonusprovisie moet. Als ik bekijk hoe de AFM de inducementregels uitlegt, namelijk in 33 pagina's met vervolgens een nieuwsbrief daaroverheen met nog meer informatie, dan zie ik het nu alweer gebeuren dat dit heel erg lastig wordt. Ik blijf er dus voor pleiten om de bonusprovisie af te schaffen. Ik blijf zeggen: minister, maak het uzelf gemakkelijk, haal die eruit.

Het kaf moet van het koren worden gescheiden. Wij willen dat de goede adviseurs overblijven. Goede adviseurs weten vaak wie slechte adviezen

geeft. Zou niet de mogelijkheid moeten bestaan om bij de AFM een anonieme melding te maken? Dat zou het werk van de AFM ook vergemakkelijken.

Wij kregen gisteren een brief van allerlei woedende financieel adviseurs, want een stichting die onder het ministerie van Financiën valt, Fincover, heeft geen AFM-vergunning maar bemiddelt wel in allerlei verzekeringen. Wat is daar precies van waar? Waarom heeft die stichting geen vergunning? Kan dat wel, klopt dat wel, kan de minister dat uitleggen?

De heer **Weekers** (VVD): Voorzitter. Mijn fractie is er net als de minister van overtuigd dat een groot aantal excessen in de markt van financiële dienstverlening niet meer mogelijk is door de regelgeving die inmiddels is opgetuigd en voor een belangrijk deel per 1 januari haar vervolg krijgt. Tegelijkertijd is nog niet alles dichtgeschroeid; er zijn nog diverse ontsnapingsroutes. Die moeten zo snel mogelijk worden gedicht. Wel is de hele sector behoorlijk in beweging. Sinds de brief van Zalm over transparantie is er heel wat in beweging gebracht. Tussentijds zijn de teugels nog eens fors strakker aangetrokken. Dat is terecht en was nodig. Er wordt heel wat gevraagd, in het bijzonder van de intermediair, met als doel dat alleen de betrouwbare intermediairs overblijven. Op dat punt wil ik collega Vos bijvallen.

Als zo veel wordt gevraagd van een hele sector en ik vervolgens het bericht «Onderdeel Financiën bemiddelt zonder AFM-vergunning» onder ogen krijg, dan wil ik weten wat hier aan de hand is. Wij kunnen immers niet de hele sector een aantal regels opleggen en de AFM als toezichthouder erop afsturen, terwijl een stichting die betrokken zou zijn bij het departement met verzekeringen voor ambtenaren, daar niet onder zou vallen. Ik weet niet wat hiervan waar is. Daar krijg ik graag opheldering over.

De heer **Irrgang** (SP): Heeft de heer Weekers het vermoeden dat het ministerie van Financiën hier knollen voor citroenen verkoopt?

De heer **Weekers** (VVD): Daar heb ik geen aanleiding toe. Dat soort signalen heb ik nog niet ontvangen. Het is echter buitengewoon merkwaardig. Als wij veel van de sector verlangen, moet ook het ministerie van Financiën zelf het huis op orde hebben. Ik kan mij niet voorstellen dat de minister daar anders over denkt. Mijn fractie is een groot voorstander van het nieuwe systeem met de nominale provisietransparantie, de inducementnorm, kostentransparantie en een bonusverbod. Wij verwachten daar veel van. Tegelijkertijd wordt slechtst de helft van de markt daardoor geraakt. Een belangrijk deel blijft buiten schot. Dat gebeurt op twee vlakken.

Ten eerste blijft een aantal producten buiten schot in de sfeer van de schadeverzekeringen. Een eenvoudige autoverzekering valt nog wel goed te vergelijken. Je weet dan ook wel wat je krijgt. De arbeidsongeschiktheidsverzekeringen bijvoorbeeld zitten hier echter niet bij. Daarbij kan het om behoorlijke bedragen, langdurige verplichtingen en belangrijke financiële gevolgen gaan. Ik doe dus een klemmend beroep op de minister om ervoor te zorgen dat de inducement zo snel en zo breed mogelijk wordt uitgespannen, zodat wij volgend voorjaar niet opnieuw worden opgeschrikt door allerlei incidenten of excessen. Dat zou immers de volgende deuk in het vertrouwen schieten. De AFM heeft dat ook aangegeven. Ten tweede vallen de verkoopadviseurs van verzekeraars hier niet onder. Kan de minister daar zijn licht ook eens op laten schijnen? Wij vragen veel van een intermediair en terecht, maar dan verwachten wij wel een gelijk speelveld. De vraag is of dat voor 1 januari nog valt te realiseren. Ik denk van niet. Het Bgfo 2 heeft al in het Staatsblad gestaan en gaat per 1 januari in. Ik wil dat wij de gaten, die er vallen, zo snel mogelijk dichten.

De reikwijdte van het Bgfo 2 is dus nog niet voldoende. Het is belangrijk dat de minister snel de evaluatie uitvoert. Er zou eigenlijk min of meer een permanente evaluatie moeten zijn waarin wordt gezien of de effecten die wij van de nieuwe regelgeving verwachten, ook optreden en wat de effecten zijn op de advisering van de klant. Staat de klant nu echt centraal? Komen er geen gekke dingen meer voor? Ook moet worden gekeken naar de vraag hoe dit uitwerkt op de markt van de financiële dienstverlening en de markt van het intermediair. In Nederland hebben wij een goed stelsel van intermediairs, die er in elk geval voor kunnen zorgen dat mensen door het bos nog de bomen van de financiële producten kunnen zien. Althans, de meerwaarde van een intermediair is om mensen de weg te wijzen. Het zou jammer zijn als de intermediair door onvolkomenheden in het systeem niet de plek kan vasthouden die het daarin verdient. Ik hoor tal van verhalen. Een aantal ondernemers heeft erg veel vertrouwen in het nieuwe systeem en gaat ervoor. Dat moet echter wel worden gemonitord. Ik sluit mij aan bij degenen die de evaluatie van begin volgend jaar breder willen hebben dan louter de balansregel. Wat mij betreft, had de minister de balansregel er nu al uitgehaald. De signalen zijn duidelijk, niet alleen vanuit de sector, maar ook vanuit de AFM. De AFM stelt dat de balansregel contraproductief kan uitpakken. Waarom zou je die dan niet per 1 januari afschaffen en vertrouwen op de elementen van het systeem zoals de inducementnorm, de provisie transparantie en het bonusverbod? Waarom kan dat niet meteen?

In die evaluatie moet dus niet alleen naar de balansregel worden gekeken, maar vooral ook naar de reikwijdte, de producten die eronder moeten vallen, de verkoopadviseurs en de reactie op de markt. Ik sluit mij ook aan bij mevrouw Vos in die zin dat het nu een oerwoud van documenten is geworden dat links- of rechtsom dan wel hier of daar worden voorgeschreven. De consument heeft behoefte aan een heel simpel document waarin staat wat hij heeft gekocht, wat hij ervan mag verwachten en wat het kost.

Mevrouw **Vos** (PvdA): Ter verduidelijking, want ik hoor verschillende dingen. De heer Weekers zegt het geheel met mij eens te zijn over wat ik heb gezegd over de betrouwbaarheid van de financieel adviseur. Hoor ik hem echter zeggen dat de balansregel nu al moet worden afgeschaft, zonder dat wij weten of die goed werkt? Ik ken hem als een verstandig en wijs man die graag onderzoeken afwacht. Dat doen wij ook bij het de kwestie DSB. Wil hij echter die balansregel nu al afschaffen?

De heer **Weekers** (VVD): Ja, omdat met name de AFM heeft aangegeven dat die contraproductief uitpakt in het nieuwe systeem. Die past niet meer in het nieuwe systeem. Dan is er alle aanleiding om de adviezen van de AFM op te volgen. Je kunt zeggen dat je dat begin volgend jaar wilt bekijken, maar wanneer precies en hoe lang dan? Die balansregel is het afgelopen jaar voor goede redenen ingevoerd, maar als je er een nieuw systeem voor in de plaats hebt, dan moet je niet twee systemen hebben die tegen elkaar kunnen inwerken.

Mevrouw **Vos** (PvdA): Ik ben blij dat de heer Weekers de AFM zo serieus neemt, maar het is juist de bedoeling van de evaluatie om te bezien welke van die regels goed werken. Ik kan mij best voorstellen dat die regels samen nog best de juiste prikkels geven. De balansregel was net bedoeld om «hit-and-run»-advies te voorkomen.

De heer **Weekers** (VVD): Dat klopt. De balansregel is om goede redenen ingevoerd, maar het probleem dat ik ermee heb, is dat er steeds weer extra dingetjes zijn geplakt aan het systeem dat in de afgelopen jaren is opgebouwd. Daar zit geen innerlijke consistentie meer in. De AFM geeft zelf aan dat de balansregel contraproductief kan uitpakken en dat het veel

beter is om te vertrouwen op de inducementnorm, de transparantie en het bonusverbod. Waarom zouden wij er niet meteen mee starten als de AFM dat zelf aangeeft?

De AFM heeft de noodklok geluid in Het Financieele Dagblad. Wij hebben de AFM via de minister uitgenodigd om aan te geven wat er concreet nodig is. Bij brief van 27 november is een aantal heel concrete suggesties gedaan. Die schuift de minister nu wat te gemakkelijk ter zijde. Hij zegt daar straks in het kader van de evaluatie op terug te komen. Omwille van de tijd zal ik de suggesties niet stuk voor stuk noemen, maar waarom kan de minister die niet onverkort overnemen? Is hij bereid om de suggesties in zijn antwoord wel stuk voor stuk langs te lopen?

De handhaving. Het zou mijn fractie een lief ding waard zijn als de AFM erin slaagt om de rotte appels uit de mand te halen. Dat kan niet door alle 10 000 tussenpersonen en alle afdelingen van de producenten en verzekeraars stuk voor stuk af te lopen, maar een goede risicogestuurde benadering kan wel worden gehanteerd. Zoals ik heb begrepen, is dat ook de bedoeling. Daarbij zul je echter wat hulpstructuren nodig hebben in de vorm van onafhankelijke en erkende registratie-instituten. Als intermediairs maar ook verkoopadviseurs daarbij zijn aangesloten, weten wij dat zij deskundig, vakbekwaam en integer zijn omdat zij al een bepaald proces hebben doorlopen. Daardoor kan de AFM zich vooral richten op systeemcontrole van deze erkende instituten en de controle op degenen die zich niet hebben laten registreren. Er is een register van het Dutch Securities Institute (DSI). Ik zou geen monopolie willen voor het DSI, dus ik kan mij voorstellen dat er ook andere erkende instituten kunnen komen. Het gaat mij er echter om dat de rotte appels er zo snel mogelijk worden uitgevist. Dat is in het belang van de hele sector. Ik wil mij aansluiten bij de suggestie van mevrouw Vos. Zij vraagt zich af of je het niet mogelijk zou moeten maken om tipgevers hun tip anoniem te kunnen laten geven. Ons gaat het erom dat het kaf van het koren wordt gescheiden.

Mevrouw **Blanksma-van den Heuvel** (CDA): Het punt van de handhaving is de vorige keer ook gemaakt door de PvdA-fractie. Is de heer Weekers, aangezien hij de handhaving zo serieus neemt, ervan overtuigd dat de AFM voldoende instrumenten heeft om de handhaving zoals hij die voorstelt te kunnen regelen of moet er vandaag meteen iets wijzigen in de bevoegdheden van de AFM of regelgeving daaromtrent?

De heer **Weekers** (VVD): De AFM beschikt nog over onvoldoende instrumentarium. Als mevrouw Blanksma de brief van de AFM van 27 november en de brief van de minister goed had gelezen, had zij daar ook al kunnen zien dat de AFM tegen beperkingen aanloopt. De AFM vindt onder meer dat het beleid voor passende provisies moet worden geregeld, alsook de bewaarplicht. Zo kan ik nog wel een paar dingen doorlopen. Met de erkende onafhankelijke registratie-instituten worden nu convenanten gesloten, zo lees ik in de brief van de minister. Zou je dat echter niet ergens een wettelijk haakje moeten geven? Misschien kunnen wij elkaar wel in het volgende vinden. Ik wil ervoor waken dat de AFM zelf voortdurend als pseudowetgever gaat optreden. De echte wetgever, de regering en het parlement, moet een aantal handvatten aanreiken en de AFM moet zich concentreren op effectief handhaven met het instrumentarium dat de wetgever haar biedt.

Mevrouw **Blanksma-van den Heuvel** (CDA): Ik begrijp het nog niet precies. De heer Weekers zegt dat de AFM nog wel wat handvatten moet hebben om de handhaving te realiseren zoals hij die op dit moment ziet en zou willen. Ik heb de reactie van de minister gelezen. Hij wil een en ander toch in een consistent geheel zien wanneer wij naar de evaluatie kijken. Als de heer Weekers zijn eigen woorden serieus neemt en de

minister het niet à la minute doet, kan ik er dan van uitgaan dat de heer Weekers met een initiatief komt om dit geregeld te krijgen bij de AFM?

De heer **Weekers** (VVD): Zoals het in een goed debat behoort te gaan, stel ik nu eerst mijn vragen, geeft de minister zijn antwoord en als dat niet bevredigend is, vraag ik een VAO aan, waarin wij met moties kunnen komen. Dan hoop ik dat de CDA-fractie mij zal steunen.

Mevrouw **Vos** (PvdA): Ik ben blij om te horen dat ook de VVD-fractie vindt dat het DSI-register goed is of dat registers goed zijn. U zegt net wel dat het geen monopolie zou moeten zijn van DSI. Ik houd helemaal niet van monopolies en ook niet van geweldsmonopolies. In dit geval lijkt het mij echter onhandig als er allerlei registers ontstaan. Ik zie ook dat er in de markt allerlei keurmerken ontstaan. Zo groeit er een enorm oerwoud aan keurmerken. Ik ben ervoor om dit geval tot één keurmerk of tot één register te komen, of dat nu DSI is of iets anders. De consument weet dan eindelijk waar hij naar moet kijken als die een betrouwbare adviseur zoekt.

De heer **Weekers** (VVD): Als je die toer op wilt, moet je alles gewoon bij de AFM concentreren. Dan heb je ook geen andere instituten nodig. Als je wilt vertrouwen op alternatieve registers, dan moeten die onafhankelijk en erkend zijn. Wat mij betreft mogen meerdere specialistenverenigingen een dergelijk register bouwen. Als zij er één willen, is dat prima. Als zij er vijf willen, is mij dat ook goed. Overigens, als ik één monopolie overeind wil houden, is het wel het geweldsmonopolie.

Mevrouw **Vos** (PvdA): Ik wil ook het geweldsmonopolie bij de Staat houden. Ik bedoelde te zeggen dat ik niet zo van geweld houd. Als er verschillende registers komen, weet je echt niet meer waar je moet kijken. Dat probeerde ik te zeggen. Er zijn nu keurmerken van de NVBA en weet ik veel wat. Die zijn volgens mij ook niet bekend bij de consument. Ik denk eerder aan het BIG-register, waarin elke verpleegkundige moet staan. Iedereen weet inmiddels, na zoveel jaar, dat je eerst kijkt of degene die aan je lichaam sleutelt in het BIG-register staat.

De heer **Weekers** (VVD): Er zitten hier diverse mensen aan tafel die ooit wel eens bij een dokter zijn geweest. Volgens mij heeft niemand hier aan tafel ooit het BIG-register geraadpleegd. Het gaat mij om het volgende. Het gaat mij met name om de handhaving. Ik heb dit met name genoemd in het kader van de risicogestuurde benadering. Ik vind niet dat de klant allerlei registers moet gaan afstruinen. Mij gaat het erom dat je een systeem uitbouwt waarbij de AFM zich uiteindelijk kan concentreren op het uit de mand vissen van de rotte appels. Als je dat kan ondersteunen met kwaliteitsregisters, moet je dat doen. Als degenen die zich daarbij hebben aangesloten een proeve van bekwaamheid hebben afgelegd, hoeft de AFM zich immers niet meer met alle goede onderdelen bezig te houden.

Mevrouw **Vos** (PvdA): Wij zijn het er in ieder geval niet over eens dat het handig is als het er één is. Is de VVD-fractie het wel met mij eens dat als je er uitvalt, dat met naam en toenaam gepubliceerd moet worden?

De heer **Weekers** (VVD): Ik heb mevrouw Vos de vorige keer al gezegd dat ik vind dat het werk van toezichthouders zoals AFM en DNB veel transparanter moet. Ik ben voor veel meer naming and shaming. Ik ben ervan overtuigd dat als je dat in een vroegtijdiger stadium kan doen, dat niet zodanige schokeffecten met zich brengt als nu. Eer er nu namen worden genoemd, is het bijna een knock-outfactor voor de onderneming.

De heer **Vendrik** (GroenLinks): Als ik de heer Weekers zo beluister, is hij eigenlijk bezig een voorstel te doen waarmee een vorm van de vroegere, klassieke titelbescherming terugkomt. Die hadden wij eerder voor een aantal beroepsgroepen. Is dat de bedoeling van de VVD? Dat is interessant. Titelbescherming geeft immers de mogelijkheid aan overheid of toezichthouder om een aantal kwalificaties te vragen en zo een «rijbewijs» voor de sector te ontwikkelen, inclusief terugkomdagen en een pak slaag als het fout gaat. Wie de boel verkloot, wordt eruit gezet en raakt zijn titel kwijt. Die kan zijn beroep niet meer uitoefenen. Dat was vroeger een best sluitend systeem in een aantal beroepsgroepen.

De **voorzitter**: Ik hoorde u zeggen dat deze mensen het verknoeien.

De heer **Weekers** (VVD): De heer Vendrik heeft mij het woord «titelbescherming» niet in de mond horen nemen. Ik pleit daar ook niet voor. Ik pleit voor een zodanig systeem dat de AFM op een efficiënte en adequate manier haar taken kan uitoefenen en ervoor kan zorgen dat het kaf van het koren wordt gescheiden in de financiële wereld.

De heer **Vendrik** (GroenLinks): Maar dan snap ik het niet. Dat de AFM op grond van individuele casuïstiek boetes oplegt of desnoods nog hardere maatregelen overweegt ingeval een individuele financiële adviseur zich heeft misdragen, wat bewezen moet worden voor de rechter en dat sancties tot gevolg heeft, is het systeem zoals wij dat nu kennen. Als de AFM een bredere taak krijgt om het kaf van het koren te scheiden, is de vraag welk instrument de AFM daarvoor in handen krijgt. Dan kom je heel dicht in de buurt van titelbescherming.

De **voorzitter**: Dat lijkt mij een duidelijke vraag.

De heer **Weekers** (VVD): Ik denk dat ik die vraag al een paar keer heb beantwoord. Ik verwijs daar dan ook maar naar.

De heer **Irrgang** (SP): Voorzitter. Ik heb inmiddels al een aantal smakelijke vergelijkingen voorbij horen komen. Knollen voor citroenen, rotte appels, spiegeltjes en kraaltjes en kaf van het koren scheiden. Ik heb het gerucht opgevangen dat men op Financiën inmiddels spreekt over het knollendossier. Wat? Het is geen gerucht meer. Het wordt bevestigd door mevrouw Vos. Die kan het weten.

De heer **Vendrik** (GroenLinks): Wie heeft hier gelekt?

De heer **Irrgang** (SP): Het lek is boven! Ik vind het bericht heel opmerkelijk dat Financiën zelf zou bemiddelen zonder vergunning. Dit kan niet waar zijn. Graag een reactie.

Er is in de financiële sector eigenlijk een overkoepelende oplossing bedacht voor alle problemen die met de kredietcrisis boven water zijn gekomen. Men gaat namelijk voortaan de klant centraal stellen. Dat dit op een heel serieuze manier wordt gezegd, geeft al aan dat er daarbij heel grote problemen zijn. De SP-fractie heeft een aantal jaarverslagen erop nageslagen van grote financiële instellingen in Nederland. Wij lezen dat ING al in 2001 schrijft te streven naar een optimale dienstverlening aan de klant en dat zij ook een klantgerichte dienstverlener wil zijn. Dat is zelfs de missie van ING in 2001. In 2006, nog voor de kredietcrisis, schrijft ING dat de klant centraal staat bij het aanbieden van onze financiële producten en diensten. Delta Lloyd Groep stelt de klant centraal en handelt daar ook naar, zowel in haar relatie met tussenpersonen als met consumenten en bedrijven. Ik wil maar zeggen: talk is cheap, praatjes vullen geen gaatjes. Als er volgens de SP-fractie één les te trekken is uit de kredietcrisis, is die dat je de financiële sector niet op zijn blauwe ogen kunt geloven. Aan

mooie woorden hebben wij niks. Wij hebben ook niks aan een goedgelovige minister. Bij de VVD zie ik inmiddels dat die een beetje terugkomt van het geloof in marktwerking in de financiële sector. Ik juich dat toe. Ik vind dat ook de minister met minder vertrouwen naar de financiële sector moet kijken. Het is nu niet bepaald een sector die kan bogen op een grote credibility als het gaat om zelf problemen oplossen. Die tijd is wat de SP-fractie betreft echt voorbij.

Wat dat betreft moet de minister de waarschuwing van de AFM, de toezichthouder, heel erg serieus nemen. De AFM zegt dat ook over de productontwikkeling meegepraat moet worden. Die moet niet pas aan de slag als het al fout is gegaan. Zo zit het hele systeem van toezicht in Nederland in elkaar. Eerst moet het fout gaan en dan grijpt de toezichthouder in, althans, dat hoop je dan maar. De heer Kockelkoren heeft op dit vlak een interessante vergelijking gemaakt met de medicijnenmarkt. In Nederland mag je niet zomaar een medicijn op de markt brengen als het niet deugt. Die gedachte werpt hij niet als eerste op. Het is ook al door BIS gesuggereerd en daarvoor al door de bekende Nederlandse hoogleraar Buiter. De AFM lijkt daarvan wat terug te krabbelen. De gedachte zelf, daar is de minister in zijn brief nauwelijks op ingegaan. Zou hij dat nu wel kunnen doen? Is het geen idee om ten minste te beginnen met een meldingsplicht als bedrijven nieuwe producten op de markt brengen? De AFM kan dan zien wanneer iets op de Nederlandse markt komt. Het gebeurt nogal eens dat de AFM eerst een rij met klachten binnen moet krijgen alvorens een lang durend onderzoek wordt gestart. Op het moment dat men de put wil dempen, is het kalf al verdronken. Graag een reactie hierop.

Wij hebben met stijgende verbazing kennisgenomen van het feit dat zowel AFM, Consumentenbond als CDA inmiddels terugkomen op het pleidooi voor provisiemaximalisatie. Een paar weken geleden kon dat hier nog op een ruime Kamermeerderheid rekenen. De uitspraken van mevrouw Blanksma lieten daar geen enkele twijfel over bestaan. Er was een Kamermeerderheid om een provisiemaximum in te stellen van 15% voor betalingsbeschermers. Dat verdwijnt nu weer via de achterdeur in dit overleg. Dat is niet hoe wij schoon schip kunnen maken in de financiële sector. Als mevrouw Blanksma zegt dat zij de markt nog een kans wil geven, denk ik dat de markt al veel te veel kansen heeft gehad. Daarmee moet het een keer afgelopen zijn. Vandaar nogmaals het pleidooi van mijn fractie om zo snel mogelijk met een provisiemaximalisatieregeling te komen. Die was er vroeger ook. Rekenen op zelfregulering en open normen waarnaar de toezichthouder moet komen? De toezichthouder heeft nu al problemen, zijn werk te doen. Open normen maken het alleen maar ingewikkelder. Ik weet niet eens wat volgens de open norm wel of niet is toegestaan. De SP-fractie heeft daar geen enkel vertrouwen in.

Dan de discussie over de open norm, de inducementnorm, die stelt dat een provisie passend moet zijn in relatie tot de balansregel. Het verbaast onze fractie dat eigenlijk wordt gedaan alsof het dezelfde regelingen zijn. De inducementnorm gaat immers over de hoogte van de beloning, terwijl de balansregeling gaat over de verhouding door de tijd heen. Dat zijn verschillende dingen. In een enkel geval kan het zelfs tegenstrijdig zijn. De AFM heeft heel duidelijk gezegd dat in dat geval de eerste norm voorrang heeft op de tweede norm. Wij zien wel de voordelen van de balansregels, naast de bestaande, passende provisieregeling.

Tot slot sluit ik mij op dit punt aan bij de woorden van de heer Weekers. Die heeft, in lijn met de brief van de AFM, heel duidelijk gewaarschuwd dat alle financiële producten onder dezelfde regels moeten passen. Anders krijg je het uitwijkgedrag dat wij inmiddels al zo goed kennen van de financiële sector.

Dan het uitbreiden van de passende provisiernorm naar alle financiële producten. De heer Weekers wijst zeer terecht op de arbeidsongeschiktheidsverzekering. Als dat nu niet gebeurt, weet je zeker waar de volgende

schandalen zullen opduiken. De waarschuwing van de AFM is in ieder geval kristalhelder.

Nog een paar korte punten. Ten eerste de transparantieregels. De SP-fractie heeft niet al te veel verwachtingen van transparantie. Als je kijkt naar wat de gemiddelde consument doet aan verdieping in de informatie bij een financieel product is daar kritiek op mogelijk. Je kunt constateren dat mensen meer tijd steken in informatie bij de aankoop van een auto dan bij aankoop van een financieel product. Dat is onverstandig, maar dat is wel de realiteit. In die zin hebben wij niet zo veel vertrouwen in transparantie als soms het geval lijkt te zijn bij de minister en de toezichthouders. Niettemin kan transparantie een bijdrage leveren om de financiële sector op te schonen. Dan moet het wel simpel zijn. Als ik zie wat er inmiddels allemaal aan regels is over de informatie die verstrekt moet worden, is het onze indruk dat het beter en simpeler kan.

Op de agenda staat ook de brief over Genworth. Wij blijven het vreemd vinden, ook naar aanleiding van de vragen bij het mondelinge vragen-uurtje van mevrouw Blanksma en mevrouw Vos, dat Wabeke klachten van consumenten in eerste instantie onbemiddelbaar verklaarde omdat de verzekeraar moeilijk te bereiken was. Is dit een incident of gebeurt dit vaker? Is hierover contact geweest met Wabeke? Wij krijgen signalen dat Kifid en Wabeke inmiddels ook onvoldoende capaciteit hebben om klachten te verwerken. Zij worden natuurlijk ook gefinancierd door financiële instellingen. Zijn dat signalen die ook de minister krijgt? Wil hij hier in ieder geval naar kijken? Het zou heel wrang zijn als stapels met klachten blijven liggen omdat er onvoldoende capaciteit is. Graag een reactie.

De heer **Vendrik** (GroenLinks): Voorzitter. Ik heb een beetje dezelfde waarneming als de heer Irrgang, al luisterend naar de collega's die hiervoor spraken. Ik krijg de indruk alsof wij hier met zware criminaliteit te maken hebben. Dat is volgens mij nog niet het geval. Het is wel tijd om echt een keer een paar knopen door te hakken. Zolang ik in het parlement zit, sinds 1998, zeurt dit maar door: van aandelenleaseaffaire naar woekerpolis naar verkeerde reclames naar ontduiking van regels naar een autoriteit die toezicht moet uitoefenen en die maar niet op stoom komt naar geknoei met provisies naar verkeerde transparantie. De heer Irrgang heeft het goed gezegd: volgens de banken heeft de klant altijd al centraal gestaan. De afgelopen tien jaar heeft de klant echter nooit centraal gestaan. Dat is volgens mij een betere weergave van de realiteit dan wat alom voortdurend wordt beweerd.

Ik snap eerlijk gezegd ook niet wat de positie van de minister van Financiën is in dit brede dossier. Ik zou denken dat de afgelopen vijftien jaar de voorgangers van deze minister uitvoerig geëxperimenteerd hebben met een zeer marktconform model. Je geeft de markt eigenlijk alle vrijheid om producten te ontwikkelen en provisies te organiseren. Je geeft de markt alle vrijheid om allerlei soorten producten aan elkaar te koppelen. Als het fout gaat, hebben wij achteraf een toezichthouder die misschien ingrijpt. Dat is het courante model van de afgelopen vijftien jaar. Dat werkt niet. Dat is een model dat zichzelf in de staart heeft gebeten. Onder dat model zijn er tal van affaires gegroeid, met grote financiële problemen voor duizenden gezinnen in Nederland. Ik wil graag van deze minister horen dat wij een keer afscheid nemen van dit model. Dat moet de politieke weg openen naar een andere agenda voor regulering van de financiële sector met het oog op bescherming van kwetsbare consumentenbelangen. Graag een helder antwoord van de minister op dit punt.

De heer **Weekers** (VVD): Nog even over het vorige punt. De heer Vendrik begon vrij suggestief, door de suggestie te wekken dat de eerste drie sprekers het hadden over een criminele sector. Dat is in ieder geval wat mij betreft geenszins het geval. Ik heb alleen gezegd dat er heel veel goeden zijn en dat er ook een aantal slechten tussen zitten. Je moet het

kaf van het koren scheiden. Vervolgens hoor ik de heer Vendrik zeggen dat de klant nooit centraal heeft gestaan. Ik wil hem vragen om dat te onderbouwen. Is het in zijn ogen zo dat het allemaal boeven zijn? Ik wil hem vragen om die opmerking te nuanceren. Hij scheert nu iedereen over één kam. Dat lijkt mij niet terecht.

Mevrouw **Blanksma-van den Heuvel** (CDA): Hetzelfde punt, als aanvulling daarop. Ik denk dat de heer Vendrik in zijn interruptie op mijn betoog zware woorden heeft gesproken. Als ik zie waar GroenLinks nu mee bezig is als het gaat om de financiële sector, denk ik dat ik wat meer genuanceerd ben geweest over onze eigen rol als toezichhouder. Ik heb de media en alles erbij betrokken. De heer Vendrik wijst uitsluitend met de vinger naar de financiële sector. Ik zeg: daar lusten de honden geen brood van.

De heer **Vendrik** (GroenLinks): In mijn eerste kwalificatie heb ik gereageerd op wat collega's zeiden. Als de heer Weekers vraagt naar bewijsmateriaal voor de stelling dat de klant nooit centraal staat: hij heeft mij de woorden al uit de mond genomen. De heer Kockelkoren constateert dat de banken nog steeds knollen voor citroenen verkopen. Ik heb bovendien de diverse affaires die ik noemde van tamelijk dichtbij meegemaakt. De massaliteit, de honderdduizenden gezinnen in Nederland die er in de afgelopen tien jaar zijn ingeluisd met verkeerde producten, geeft aan dat het geen incident is. Een sector moet zich dan heel diep afvragen waarmee hij bezig is. Het gaat ook niet over een bank, een beetje DSB-achtig, maar over een groot aantal spelers. Denk ook aan de aandelenlease-affaire. Nette spelers hebben toen op grote schaal verkeerde producten verkocht. Die hebben mensen achtergelaten met grote schulden. Wij hebben daar veel debatten aan gewijd om de rotzooi op te ruimen. Dat ging over een half miljoen gezinnen in Nederland. Dat is geen klein bier. Dat zijn buitengewoon ernstige gebeurtenissen, die ik wijt aan een verkeerd model. Daarover gaat ook mijn vraag aan de minister. Dat model is in de jaren negentig gekozen om de financiële sector alle ruimte te geven om producten te ontwikkelen, producten te slijten en naar eigen believen wel of niet van informatie te voorzien en daarop provisiestructuren te bouwen. De politieke meerderheid, hier rechts van mij, had bedacht dat wij een toezichhouder zouden hebben voor als het fout gaat. Ik denk dat dit model verlaten had moeten worden. Ik denk dat het niet werkt en onvoldoende een dam opwerpt voor de problemen die wij in het verleden hebben gezien. Het is niet één affaire. Wij hebben er verschillende gezien. De afgelopen tien jaar hebben wij er bijna een dagtaak aan gehad. De opmerking van de heer Kockelkoren sloeg erop dat vandaag de dag, na de financiële crisis, mensen nog steeds knollen voor citroenen verkocht worden. Wat moet er dan nog gebeuren voordat men in de financiële sector echt orde op zaken stelt en ervoor zorgt dat de klant wel centraal komt te staan? Er is echt wat aan de hand. En als dat vandaag de dag na de kredietcrisis nog steeds het geval is?

De **voorzitter**: Mijnheer Vendrik, de heer Weekers stelt u voor de laatste keer een vraag.

De heer **Weekers** (VVD): Heel kort. De woorden van de heer Kockelkoren, dat er knollen voor citroenen zijn verkocht, heb ik een paar weken eerder in de Volkskrant zelf in de mond genomen. Dat er op een heel grote schaal een heel aantal dingen mis is gegaan en dat er diverse gigantische schandalen zijn geweest, dat heb ik ook gezegd. Ik maak bezwaar tegen de opmerking van de heer Vendrik dat de klant nooit centraal heeft gestaan. Daartegen maak ik bezwaar. Er is een heel aantal tussenpersonen die naar eer en geweten heeft gehandeld en die klanten op bijzonder integere wijze heeft bediend. Ik heb er moeite mee dat hij de goeden onder de kwaaien laat lijden. Als hij die nuance aanbrengt, zijn wij het weer eens.

De heer **Vendrik** (GroenLinks): Dat was het punt niet. Het punt is dat ik in de afgelopen tien jaar in alle debatten over de diverse schandalen en ontsporingen heel weinig kritiek heb gehoord vanuit de sector. Ik heb heel weinig gehoord vanuit de sector dat men moest ingrijpen in eigen kring of dat men een andere koers moest gaan varen. Ik heb hier vele debatten gevoerd met steeds een meerderheid die zei het model van vrije marktwerking te willen handhaven en de vrijheid van financiële intermediairs te willen handhaven om te doen en te laten wat men wil. Een meerderheid in de Kamer was tegen verder ingrijpen. De sector ook. Dat bleek met grote regelmaat. Ik heb de sector in die periode ook met grote regelmaat gesproken. Mijn overtuiging is dat in alle schandalen van de afgelopen jaren de sector een veel belangrijkere rol had kunnen spelen door de klant wel centraal te stellen, wel problemen te willen oplossen en wel de eigen praktijk op een andere manier te willen organiseren. Men had moeten zeggen: dit kan zo niet langer. Dat is te laat gebeurd en het is ook niet gebeurd. Daar hebben honderdduizenden huishoudens verrekte veel last van. Daarover maak ik mij boos. Voor wie het nog niet wist: de hele aandelenleaseaffaire is nog steeds niet voorbij. Nog steeds wachten duizenden gezinnen op een rechterlijke uitspraak. De fall-out in de jurisprudentie, de onduidelijkheid voor gezinnen over producten die zij tien jaar geleden hebben gekocht en waarmee zij hebben misgepeerd vanwege ondeugdelijk financieel advies, is er nog. Dat is toch absurd? Wij leven toch in een rechtsstaat? Die mensen wachten nog steeds op hun recht. Ik maak mij hier bijzonder boos over. Dit wordt kennelijk tot op de dag van vandaag niet goed geregeld in dit land.

Het begint met de constatering van de minister over zijn algemene uitgangspunt over de financiële sector van de toekomst. Ik vraag hem hoe hij daar tegenaan kijkt. Ik vraag hem daarbij expliciet afstand te nemen van het oude model. Dat zou de deur openen voor een aantal nieuwe regels. Dat was volgens mij ook de communis opinio van het vorige overleg op 15 oktober: de tijd van zelfregulering is voorbij en het speekwartier is over. Het is nu aan de politiek, met de minister van Financiën voorop, om met een aantal regels paal en perk te stellen aan de handelwijze in de financiële sector. Het spijt mij vrienden, maar het is niet anders! Volgens mij is er nu een ongeveer unanieme Kamer die een algemeen bonusverbod wil. De uitzondering die de minister handhaaft in zijn brief wordt door een volgens mij unanieme Kamer niet geaccepteerd. Zo heb ik de collega's begrepen. Dat is punt een. Dat gaan wij vandaag dus regelen. Oké, mooi.

Punt twee is de provisiemaximalisatie. Ik heb toch echt de vorige keer uit het debat begrepen dat wij ook op dat punt een riante Kamermeerderheid hebben. Ik heb mevrouw Blanksma daarop al aangesproken. Mevrouw Vos heeft daarover ook pittige uitspraken gedaan. Ik zag haar een heel mooi interview geven in een blad voor verzekeraars. Zij heeft het dus al aangekondigd bij onze vrienden. Wij hebben een riante Kamermeerderheid om een provisiemaximalisatie in de wet op te nemen van 15%. Ik wil nog een debat voeren over of dat precies de vorm is en of wij moeten kiezen voor een model van uurtje, factuurtje. Ik houd het nog even op het eerste. De minister overweegt geen nadere actie op dit punt. Hij schuift de besluitvorming voor zich uit. Ook hier gloort een Kamermeerderheid. Ik zeg tegen de collega's dat wij ook dit maar even voor de kerst moeten verzilveren. Ik hoop dat zij hun poot stijf houden. Wat vandaag is gezegd, is immers allemaal wat zachter dan de vorige keer.

Wat ik niet begrijp in de brief van de minister is dat hij met de komende evaluatie feitelijk ook zegt dat de balansregel mogelijk gaat sneuvelen omdat wij het inducementprincipe verder gaan optuigen. Dat inducementprincipe is ook weer een open norm en hoort dus bij het oude model van de afgelopen jaren. Het sluit aan bij het oude Wft-denken: er is een algemene zorgplicht en de sector moet vooral zelf invullen wat het precies betekent. Wij stellen een algemene norm. Ik kan mij dat bij de zorgplicht

nog voorstellen, maar bij inducement niet. Het gaat dan toch gewoon over beloningsregels? Volgens mij is het een hard commercieel belang van de sector om zo snel mogelijk van de balansregel af te komen. Naarmate die verder wordt ingevoerd, met volledige ontplooiing vanaf 1 januari 2011 zodat slechts 50% van de provisie mag worden gecash't en de rest wordt uitgesmeerd, gaat dat pijn doen. Dat snap ik, maar dat is toch wat wij willen? Ik hoor graag van de minister van Financiën dat hij de scherpste in de balansregel als het gaat om de uitbetaling van de provisie aan de financiële intermediair onverkort wil handhaven. De inducementregel mag daarvoor nooit in de plaats komen.

Ik sluit mij aan bij het pleidooi van mevrouw Sap – zij heeft er de vorige keer ook wat over gezegd – om de evaluatie te benutten om de transparantiefabriek enigszins te versoberen. Daar worden consumenten eerlijk gezegd niet heel veel wijzer van.

Ik sluit mij ook zeer aan bij collega Weekers, al trek ik het een beetje mijn kant op. In het oude model worden op gevoelige markten producten aangeboden die voor mensen enorme consequenties hebben. Het gaat dan om financiële markten en om financiële intermediairs. Dat vraagt om een vorm van register en een vorm van titelbescherming. Daarbij kunnen allerlei variaties bedacht worden. Dat heeft echt heel aardig gewerkt. Het risico destijds was dat het gaat werken als een insider-outsidermodel met onvoldoende toezicht op betalingen en provisies. De notarissen kunnen daar alles over vertellen, over hoe het in hun voordeel werkte. Volgens mij is daarop iets goeds te verzinnen. Een heldere normering voor de beloning, met een maximum van 15%, in combinatie met een openbaar register waarvoor mensen iets moeten doen om erop te komen en waar mensen vanaf gelazerd worden als zij iets fout doen, draagt mijn fractie een warm hart toe. Ik doel vooral op vormen van moderne titelbescherming. Dat zijn ingrepen in een markt met het oog op het publiek belang. Ik hoop dat de minister hierop wil doorpakken.

De heer **Weekers** (VVD): Ik teken daarbij aan dat ik niet terug wil naar de oude titelbescherming. Ik wil wel kwaliteitsregisters, gekoppeld aan handhaving. Ik ben ook tegen een maximumprovisie. Ik leg dat nog wel eens uit.

Minister **Bos**: Voorzitter. Ik dank de leden voor hun bijdrage.

Ik begin met het allerbelangrijkste onderwerp dat mij ook het allerhoogst zit, namelijk de suggestie dat er vanuit Financiën zonder vergunning, dus contrair aan wetgeving, bemiddeld zou worden op het gebied van verzekeringen. Dat is gelukkig niet het geval. De stichting Finconver valt onder een ontheffing in de Wet financieel toezicht voor bedrijven die bijvoorbeeld zorgverzekeringen aanbieden aan medewerkers. Dat gebeurt bij veel grote ondernemingen en organisaties en is dus niet vergunningplichtig. Dat was het.

De heer Weekers begon zijn betoog heel terecht met even stil te staan bij de situatie in de sector. Als wij ervan uitgaan dat het gros van de mensen die binnen de sector werkzaam is, niet valt onder de categorie boeven en gewoon loyale medewerkers zijn van organisaties waarbij in het verleden dingen fout zijn gegaan en waar nu alles op alles wordt gezet om het beter te doen, moet je constateren dat er op dit moment in al die organisaties verschrikkelijk veel werk wordt verzet. Ik doel dan op de aanbieders van producten en diensten en degenen die zich met bemiddeling bezighouden. Die verzetten veel werk om zich aan te passen aan de constant veranderende eisen die vanuit Den Haag of anderszins worden geformuleerd. Sinds wij zelf 100% aandeelhouder zijn van een verzekeringsmaatschappij als ASR Verzekeringen heb ik de gelegenheid gehad om daarover met hen te spreken. Ik loop dan tegen dat beeld aan. Men is bezig met een ongelofelijke vracht aan werk. Dat heeft puur te maken met het veranderen van interne processen vanwege wat er vanuit Den Haag wordt

geëist. Het gaat ook om het rijp maken van de geesten in het veld van de bemiddelaars over wat de productaanbieders van hen verwachten. Wij moeten dat niet onderschatten. Wij moeten ook niet onderschatten hoe «chaotiserend» het kan werken als verandering op verandering wordt gestapeld. Er is iets voor te zeggen om bepaalde veranderingen en processen een reële kans te geven om zich te bewijzen in de praktijk alvorens aan de volgende verandering te beginnen. Ik zeg dat ook omdat ik echt denk dat de heer Vendrik een karikatuur schetst. Hij voert een indrukwekkende sketch op dat afscheid moet worden genomen van een model waarvan al jaren geleden afscheid is genomen. De afgelopen jaren staan bol van nieuwe eisen aan de verzekeringssector en aan bemiddelaars. Die komen allemaal voort uit het feit dat noch de aanbieders van producten, noch de bemiddelaars op hun blauwe ogen mogen worden geloofd dat zij het beste voor hebben met de cliënt. Vanuit Den Haag of vanuit de sector worden allerlei aanvullende eisen geformuleerd. De afgelopen jaren staan ook bol van strengere handhaving op dat gebied. De AFM heeft heel lang, zeker in de beginjaren van de Wft, instrumenten ingezet die toezagen op met name communicatie en informatieoverdracht. Dat had ermee te maken dat alvorens strenger te handhaven bij organisaties, de sector eerst moet begrijpen wat de normen inhouden en welke marges die bieden. Daarvoor is guidance nodig. Op een gegeven moment is dat afgelopen en kun je strak gaan handhaven. Dat is ook gebeurd. Vanaf 2008 is de AFM het handhavingsinstrument heel bewust veel meer gaan inzetten. In 2008 heeft de AFM rond de 130 formele toezichtmaatregelen opgelegd aan tussenpersonen en zo'n 15 aan aanbieders. In 2009 heeft de AFM tot aan het derde kwartaal meer dan 110 formele toezichtsmaatregelen opgelegd aan bemiddelaars en meer dan 30 aan aanbieders. Dat is een stijgende lijn ten opzichte van 2008. Bij de aanbieders raakte dat vooral aanbieders van beleggingsobjecten en bancaire diensten, met name hypotheeken. Bij bemiddelaars hebben er een heleboel vergunningintrekkingen plaatsgevonden. De wereld die de heer Vendrik schetst, van enkel en alleen zelfregulering, geen handhaving en geloven op blauwe ogen, bestaat niet. Er is al lang afscheid van dat model genomen. Wij zijn nu bezig om dat daadwerkelijk te doen bij iedereen die ermee te maken heeft. Wij moeten ervoor zorgen dat het geïnternaliseerd wordt.

De heer **Vendrik** (GroenLinks): Dat is niet het beeld dat ik geschetst heb. Ik heb het beeld geschetst dat gekozen is voor een zo vrij mogelijke financiële markt, waarop halverwege het afgelopen decennium een aantal open normen is toegelaten. Wij vertrouwen bovendien op toezicht achteraf. Dat is precies wat de minister nu zegt. Ik zie ook dat de Autoriteit Financiële Markten ingrijpt. Dat is achteraf. Dan is het leed al geschied. Dan is er al schade opgelopen en zijn mensen niet goed behandeld. Ik vind dat de minister de stap moet maken om zelf in te grijpen in de markt en daar expliciet te normeren. Ik heb daar een paar voorbeelden bij genoemd om aan te geven wat dit bekend. De discussie over beloningen is daar exemplarisch voor.

Minister **Bos**: Ik ben het met die analyse oneens. Ten eerste hebben wij in de financiële sector niet slechts ex post gedragstoezicht, maar ook ex ante prudentieel toezicht. Ten tweede, ook bij introductie van wetten en normen moet er ex post handhaving plaatsvinden. Het gebeurt allebei. Er worden regels gesteld en vervolgens gehandhaafd. Je kunt alleen overtredingen constateren van een regel als een overtreding heeft plaatsgevonden. Dat gebeurt per definitie daarna.

De heer **Vendrik** (GroenLinks): Als dit allemaal al jaren geleden veranderd is, waarom hebben wij dan een DSB-affaire? Dat is toch exemplarisch?

Minister **Bos**: Ik heb het de vorige keer ook betoogd. Het gros van de regels waarover wij het laatste jaar hebben gesproken, zou een aantal van de zaken hebben kunnen voorkomen waarover wij ons hier terecht druk hebben gemaakt. Die zijn nu nog niet allemaal actief. Het heeft ook gewoon tijd nodig om regels te bedenken en in te voeren. De heer Vendrik weet dat een heleboel zaken die met de inducementnorm te maken hebben, met balansregels en cliëntendocumentatie, tijd nodig hebben. Als wij het er hier over hebben, is het niet al de volgende dag effectief in de sector. Wij weten wel dat als een heleboel van dat soort zaken gegolden zouden hebben in de jaren waarover de AFM boetes uitdeelde aan de DSB vanwege bepaalde overtredingen van de normen, die overtredingen niet zouden zijn gemaakt. Er is sprake van een tijdsverschil tussen wanneer iets misgaat, het moment waarop het beboet wordt, wanneer wij praten over nieuwe regelgeving en wanneer de nieuwe regelgeving effectief is. Dat moet je niet allemaal op een hoop gooien en zeggen dat er niks gebeurt.

De heer **Irrgang** (SP): Met alle respect, maar dit verhaal van de minister van Financiën en ook van ministers voor hem horen wij al heel erg lang. Tien jaar geleden spraken wij al over de aandelenlease-affaire. Toen heeft mijn fractie al betoogd dat producten die minstens 8% rendement per jaar moeten hebben alvorens iets op te leveren, niet op de markt gebracht moeten worden. Het systeem is erop ingericht dat eerst zo'n waardeloos product op de markt wordt gebracht, het vervolgens helemaal fout gaat en dat dan de AFM ingrijpt. Ook toen al werd gezegd dat men bezig was veel te doen aan de bevoegdheden van de AFM. Die was toen net opgericht. Nu zegt de minister weer dat wij bezig zijn met allerlei dingen die de situatie gaan verbeteren. In 2006 hadden wij het over de gedragscode hypothecaire financiering. Toen zei de SP-fractie tegen minister Zalm, uw voorganger: doe dat niet en kom met een harde norm. Nee, zei Zalm, dit is al een verbetering. Heeft de minister er vertrouwen in? Wij hebben er geen vertrouwen in. Je moet gewoon harde normen stellen. Je moet van tevoren ingrijpen, zodat waardeloze producten niet op de markt kunnen worden gebracht. De minister moet naar aanleiding van deze crisis toch ook zien dat er wat meer nodig is dan aanscherping van de regelingen en dat ook een systeemwijziging op zijn plaats is?

Minister **Bos**: Mijn stelling is niet dat wij precies hetzelfde moeten doen als zes jaar geleden of tien jaar geleden. Mijn stelling is dat wij de afgelopen jaren de bakens al verzet hebben, mede vanwege een heleboel zaken die fout zijn gegaan in de financiële sector. Wij zijn nog niet klaar met het verzetten van de bakens, maar er worden bakens verzet. Er gebeuren nu dingen in de financiële sector rondom regulering en toezicht die twee tot drie jaar geleden binnen de toen dominante ideologie niet voor mogelijk werden gehouden. Gisteren hebben wij in Brussel de totstandkoming van een Europese toezichthouder op financiële dienstverlening mogelijk gemaakt. Als je daar twee of drie jaar geleden over was begonnen, was je met pek en veren de zaal uitgedragen. Nu doen wij het gewoon. Er is een enorme verandering van het paradigma gaande over wat de rol is van de overheid in de financiële sector en in welke mate je moet of mag willen vertrouwen op zelfregulering. Geef dat nu een kans en realiseer je dat een heleboel misstanden die nu besproken worden, zich een paar jaar geleden hebben afgespeeld. Daarover hebben wij veranderingen op het gebied van toezicht afgesproken, maar die veranderingen zullen pas over enige tijd effectief zijn. Aan die vertraging in de tijd kan ik ook niet zo geweldig veel doen. Wij proberen de vertraging zo kort mogelijk te houden, maar er verandert dus wel degelijk ontzaglijk veel, ten goede en in de richting van wat velen van u bepleiten. Daarbij is er één grote uitzondering, maar dat is een terugkerend discussiepunt tussen de heer Irrgang en mij. Ik ben er niet van overtuigd dat een

harde norm of een gesloten norm per definitie beter handhaafbaar is en beter grip biedt op niet te tolereren gedrag dan een open norm. Ik denk dat een gesloten norm makkelijker te ontduiken is dan een open norm. Ik denk dat een gesloten norm minder flexibel te hanteren is bij veranderende omstandigheden dan een open norm. Ik denk dat een toezichtautoriteit bij een open norm veel meer mogelijkheden heeft om te handhaven dan bij een gesloten norm. Op het moment dat gedrag ook maar voor het kleinste beetje afwijkt van wat in de wet als gesloten norm is vastgelegd, kan de toezichthouder al niet meer handhaven. Als het open is, heeft de toezichthouder een veel grotere bandbreedte om te zeggen: dat is aan de orde en dat pik ik niet. Juist op het gebied van hypotheek, waarop de heer Irrgang en ik het inhoudelijk overigens redelijk met elkaar eens zijn over de richting waarin het toezicht op dienstverlening zou moeten gaan, kun je zien dat de AFM tamelijk stevig intervenieert binnen de ruimte die zij heeft om met de open norm om te gaan. Zij doet dat zo stevig dat er een dag nadat zij er publiekelijk iets over had gezegd, een spoeddebat in de Kamer is gehouden of dat alles wel mag en of het niet te veel van het goede is. Men gaat er echt heel stevig en goed mee om, en terecht.

De heer **Irrgang** (SP): Deze discussie heb ik inderdaad eerder gevoerd met de minister. De gedragscode uit 2006 over de hypotheek was een open norm. Daar mocht men van afwijken als men er een verhaal bij had. Dat heeft geleid tot de DSB-affaire. De AFM heeft die niet voorkomen. Die deelt boetes uit of gaat nu nog door met onderzoek, terwijl het bedrijf al failliet is. De AFM komt nu eigenlijk met een gesloten norm, het is maximaal 112% en daarmee basta. Hoe garandeert de minister dat wij met de norm voor een passende provisie niet precies dezelfde fouten maken als in eerste instantie met de gedragscode hypotheek en dat wij niet in tweede instantie alsnog met een provisiemaximalisatie komen?

Minister **Bos**: In hoeverre de open norm voor hypotheekverlening een oorzaak is geweest of dé oorzaak is geweest van wat er bij DSB is misgegaan, en mevrouw Blanksma begon ook met een paar vragen over DSB, is een vraag waar ik hier niet op wil ingaan. Dat moet het onderzoek maar uitwijzen. Het lijkt mij wel een zeer relevante vraag. Ook als wij in 2006 niet besloten hadden tot een open norm, maar tot een gesloten norm op het gebied van hypotheekverschaffing, had de toezichthouder eerst moeten zien hoe het gedrag in de markt zich daadwerkelijk ontwikkelt. Ook dan had je pas na een paar jaar de conclusie kunnen trekken of de norm werkt en of die aangescherpt moet worden. Je ziet ook dat de AFM ermee bezig is en het toch zo snel mogelijk oppakt. Zij intervenieert daar buitengewoon streng in. Ik heb de heer Hoogervorst er vanochtend nog over gesproken. Begin volgend jaar, als zij alles en iedereen heeft gehoord, komt zij met een invulling hoe zij daarmee verder wil gaan. Mijn voorzichtige indruk is dat je er heel veel van kunt zeggen, maar niet dat de AFM ontspannen en vrijblijvend omgaat met de verantwoordelijkheid die zij als toezichthouder heeft. Het gebeurt toch zo stevig dat wij elkaar hier er nog vaak over zullen spreken.

Mevrouw **Vos** (PvdA): Nog een vraag over die open norm. Ik ben het namelijk wel eens met de idee dat wij met een open norm moeten gaan werken, omdat het uiteindelijk gaat om vertrouwen. Dat alles valt niet in nullen en enen vast te leggen. Als je vervolgens de uitleg van de AFM over de inducementnorm leest – 33 pagina's dik, een nieuwsbrief en dergelijke – lijkt het erop dat het toch weer gesloten wordt. Waarom is dat dan? Dan ben je toch een intermediair van wat wel en niet mag? Kan de AFM eigenlijk wel omgaan met dat soort open normen, als het zo ontzettend ingevuld moet worden?

Minister **Bos**: Ik vind dat een terechte vraag. Ik kom straks terug op de evaluatie. Daarin speelt dat wat mij betreft ook een rol.

De heer **Weekers** (VVD): Als het gaat over een inducementnorm, de AFM heeft in de brief van 27 november gevraagd om vast te leggen dat er beleid moet worden ...

Minister **Bos**: Kom op, zeg. Ik ben nog maar aan het begin!

De heer **Weekers** (VVD): Oké, dan wachten wij dat af.

Minister **Bos**: Deze inleidende opmerkingen van mij betekenen niet dat wij het prima vinden zoals het gaat en dat geen enkele discussie meer nodig of passend zou zijn over verdere uitbreiding van de bevoegdheden van de AFM. In de brief hebben wij duidelijk aangegeven dat het op het punt van het beschermen en dienen van het klantbelang verstandig is om te kijken in hoeverre een betere wettelijke verankering van wat de AFM ambieert, verstandig is. Wij moeten daarbij wel op een paar dingen letten. Allereerst hoop je natuurlijk – en je zou dat in ieder geval niet onmogelijk willen maken – dat uiteindelijk het dienen van het klantbelang niet alleen door wetten en regels wordt afgedwongen, maar meer het gevolg is van een mentaliteits- en cultuurverandering in de sector zelf. Je moet in elk geval altijd uitkijken dat je met wet- en regelgeving niet iets genereert wat daar haaks op staat. Maar goed, wij houden zeer nadrukkelijk de mogelijkheid open om ook hier wet- en regelgeving een rol te laten spelen. Zou dit moeten leiden tot concrete bevoegdheden van de AFM op het gebied van producttoetsing, met name producttoetsing vooraf? Wij kennen de parallel met bijvoorbeeld de farmaceutische wereld. Ik heb dat vanochtend ook met de heer Hoogervorst besproken. Er zijn twee grote problemen. Ten eerste zegt de heer Hoogervorst dat er zo ongelooflijk veel verschillende producten en diensten zijn, dat hij er niet aan zou moeten denken hoeveel mensen ermee bezig zouden zijn als per product en per dienst vooraf een vorm van keuring en toetsing zou moeten plaatsvinden. Ten tweede – ik heb dat al eerder met de Kamer gewisseld – moet je je afvragen of die toetsing wel de zekerheid biedt die wij zoeken. Stel dat een product vooraf wordt getoetst door de toezichthouder en dat deze zegt dat het niet mag. Als de aanbieder dan op het kleinste puntje van het product iets verandert, is het ineens een ander product geworden en dan mag het misschien weer wel. Dat is een van de redenen waarom toezichthouders vooral toezicht houden op de criteria in plaats van op afzonderlijke producten. Betekent dit dat wij op dit punt niets kunnen? Dat geloof ik niet. Ik heb tegen de heer Hoogervorst gezegd dat ik het wel interessant zou vinden om op zijn minst eens te experimenteren hiermee, omdat je dan in de praktijk kunt zien of het werkt. Ik heb dat ook wel eens in een debat gezegd naar aanleiding van het jaarverslag van de Bank for International Settlements, die zoiets gesuggereerd had. Vervolgens hebben wij besproken dat je ook aan de andere kant van het verhaal kunt beginnen. Je kunt beginnen, zoals wij er nu over spraken, met de vraag of de toezichthouder een soort van algemene bevoegdheid zou moeten hebben om producten vooraf te keuren. Je kunt ook aan de andere kant beginnen en bekijken of je producten kunt aanwijzen waarvan het zeer de vraag is of zij niet te riskant zijn en hoe je ervoor wilt zorgen dat die risico's uiteindelijk niet manifest worden. Op dat punt hebben wij afgesproken om de komende tijd samen, en ook samen met de Nederlandsche Bank, te bekijken wat mogelijk is. Daar zal ik de Kamer uiteraard van op de hoogte houden.

De **voorzitter**: Ik zie heel veel vingers. Ik kan het toestaan, maar dan zal er waarschijnlijk geen tweede termijn meer zijn. Of wij doen een degelijke tweede termijn, maar ik begrijp dat men dan geen tweede termijn wil.

Mevrouw **Blanksma-van den Heuvel** (CDA): Even over de producttoets door de AFM. In de brief schrijft de minister dat hij de evaluatie wil afwachten en wil kijken of dit is wat in totaal nodig is. Hij verwijst ook naar de commissie-Scheltema. Die zaken wil hij ook betrekken bij de beoordeling of op dit punt de AFM extra bevoegdheden zou moeten hebben. Die positie verlaat de minister nu eigenlijk. Hij zegt nu dat de AFM gewoon moet zorgen dat zij extra mensen heeft, dat er gewoon maar eens wat pilots komen en dat gekeken gaat worden wat mogelijk is. Ik ben het helemaal met de minister eens wat betreft de twee problemen die er zijn.

De **voorzitter**: Kunt u uw vraag formuleren?

Mevrouw **Blanksma-van den Heuvel** (CDA): Het kost heel veel tijd en de vraag is of wij daarmee het doel bereiken. Hoeveel mensen gaat de AFM hier op zetten en hoe lang duurt zo'n pilot dan?

Minister **Bos**: Ik heb geen enkele indicatie van de heer Hoogervorst gekregen dat dit extra mensen zou vragen. Experimenteren is sowieso iets wat je met andere toezichthouders samen zou willen doen, bijvoorbeeld op Europees gebied. Focussen op een aantal individuele producten om te kijken of je daarmee iets kunt doen, past gewoon binnen de huidige capaciteit.

Mevrouw **Blanksma-van den Heuvel** (CDA): Daarmee zegt u gewoon dat de organisatie er niet voor wordt uitgebreid. De sector wordt dus niet extra belast voor deze financiële toets. De sector klaagt namelijk ook dat het ontzettend veel tijd kost.

De **voorzitter**: De vraag is duidelijk. Het woord is aan de minister.

Minister **Bos**: Ik zeg dat ik deze afspraak met de heer Hoogervorst gemaakt heb en dat ik geen enkele reden heb om te veronderstellen dat dit extra capaciteit vraagt en dus kosten meebrengt.

Mevrouw **Vos** (PvdA): Als de minister toch gaat onderzoeken, wil ik het Oost-Duitse model voorleggen. Wij hebben in Nederland verschrikkelijk veel producten en ingewikkelde producten. Dat is een van de manieren om het de consumenten moeilijk te maken. In Duitsland zijn er drie soorten hypotheeken, gewoon heel simpele dingen. Waarom kan dat in Nederland niet?

Bij mijn tweede vraag komt de minister waarschijnlijk terug met mijn websiteverhaal. Het zou toch mooi zijn als wij een aantal simpele producten hebben. Die kunnen wel op de website. Dan heb je vanzelf een zeef. Neem nu toch vooral dat Oost-Duitse model mee.

Minister **Bos**: Ik ben al een jaar of twintig van mijn geloof in Oost-Duitsland af. Ik ken die drie voorbeelden niet. Het lijkt mij sterk. Naar het andere punt wil ik wel serieus kijken. Neem de FSA. In Engeland is er inderdaad een website die op een bredere manier informatie verschaft dan in Nederland gebeurt. Overigens is Platform CentiQ, dat inderdaad betrokken is bij die website wijzeringeldzaken.nl, niet alleen een initiatief van de markt. Het ministerie van Financiën doet daar ook nadrukkelijk aan mee. Mevrouw Vos roert echter een terecht punt aan. Wij weten niet of het kan wat de Engelsen doen. Wij weten ook niet hoeveel het zou kosten om te doen wat de Engelsen doen. Het is wel heel erg uitgebreid. Het zal dus ook capaciteit vragen om zo'n site op een goede manier te managen. Het is echter interessant genoeg om te bestuderen en te bekijken of wij daar wat mee kunnen. Die toezegging doe ik dus graag.

De heer **Irrgang** (SP): Ik beschouw dit in elk geval als een opening die de minister maakt, om die mogelijkheid in ieder geval te onderzoeken. Hij noemde twee bezwaren. Hij zei dat er heel veel financiële producten zijn. Ik weet niet of de minister enig idee heeft hoeveel medicijnen er in ons land zijn, maar ik kan hem verzekeren dat het er ook heel erg veel zijn. Dat hoeft dus op zichzelf geen bezwaar te zijn. Daarop toetsen kan natuurlijk ook een beperkend effect hebben. Dat kan een financiële stimulans voor aanbieders zijn om niet met onnuttig veel producten te komen. Het is natuurlijk ook een mechanisme om mensen met een nieuw product dat bijna precies hetzelfde is, extra geld uit de zak te kloppen. Dat is gebeurd. Voor die kleine verandering waardoor je een nieuw product hebt, kun je ook iets maken waardoor het heel onaantrekkelijk wordt. Dat kan bijvoorbeeld door daarvoor bepaalde kosten in rekening te brengen. Dan is het alleen nuttig om iets nieuws op de markt te brengen als je echt met iets nieuws komt. Volgens mij zei de BIS ook dat het soms maatschappelijk onnuttig is om zoveel verschillende producten te hebben.

Minister **Bos**: Ik weet dat het in Oost-Duitsland traditie was om de politiek te laten bepalen wat onnuttige producten en diensten zijn. Dat doen wij hier al enige jaren niet meer. Wij geloven dat je voor een cliënt vooral inzichtelijk moet maken wat een product of dienst meebrengt en dat je het oordeel zo veel mogelijk aan de consument moet laten. Daar wil ik zo veel mogelijk aan vasthouden. Ik weet niet eens zeker of de eerste stelling van de heer Irrgang klopt, dat er meer medicijnen zijn dan financiële diensten. Het zou mij niet verbazen als medicijnen uiteindelijk makkelijker te standaardiseren zijn, met name omdat het om fysieke ingrediënten gaat, dan financiële producten. Ik zeg dit echter omdat ik er net zo weinig van afweet als de heer Irrgang waarschijnlijk. Het is misschien iets om een keer naar te kijken.

De heer **Vendrik** (GroenLinks): Ik heb van Oost-Duitsland altijd begrepen dat men daar geen eigenwoningbezit kende en dus ook geen hypotheek. Dat is uiteindelijk het gemakkelijkste model! Ik verwelkom de toezegging van de minister over de medicijntoets of de farmacologische toets op financiële producten. De premisse daarachter was echter – dat was tenminste tot voor kort het geval – dat elke financiële innovatie die in de markt tot stand komt en dus leidt tot nieuwe producten, echt welvaartsvermeerderend is. Heel veel financiële innovaties zijn dat volgens mij niet. Het zou interessant zijn om daar eens dieper in te spitten. Je zou je kunnen voorstellen om de vrienden van het Centraal Planbureau daar nog eens heel kritisch naar te laten kijken. Daar komen de financiële innovaties hoofdzakelijk vandaan. Tenminste, dat wordt altijd beweerd. Wij moeten het de vrijheid geven omdat het ons aller welzijn zou bevorderen, omdat het leidt tot lage transactiekosten. Enfin, het gangbare verhaal. De vraag is of dit zo is. Wil de minister dat nader onderzoeken?

Minister **Bos**: Er is mij wetenschappelijk onderzoek bekend waaruit blijkt dat er in landen met relatief veel regelvrijheid in de financiële sector veel innovatie is. Potentieel kunnen zich daar echter ook de grootste crises voordoen, waarna er dan weer heel veel innovatie kan zijn. Dat zijn twee kanten van dezelfde medaille. Waar een flink aantal jaren geleden ook de overheid wel eens als dominant argument gebruikte dat regelgeving in de financiële sector de innovatie remt, hebben wij nu op het ministerie het standpunt ingenomen dat dit niet langer gebeurt. Het blijft een relevant argument, maar als dominant argument om steeds maar regelgeving tegen te houden zal men het in onze standpunten niet meer tegenkomen. De vraag is ook of wij alleen voor klantbelang en producttoetsing nog redenen zien om de bevoegdheden van de AFM te verbeteren. Dat is onder andere het punt waarnaar de heer Weekers vroeg. Nee. De AFM vraagt ook om maatregelen ter verbetering van de handhaving van de provisiere-

gelgeving, bijvoorbeeld om een verplichting tot provisiebeleid en bewaarplicht in de wet op te nemen. Daar kunnen wij ons het een en ander bij voorstellen. Dat zal dus ook met een positieve blik door ons bekeken worden.

Er zijn eigenlijk maar twee punten uit de lijst van suggesties van de AFM waar wij niet direct iets mee gaan doen. Het eerste is de uitbreiding van de reikwijdte voor provisieregels naar alle producten, inclusief simpele producten. Het tweede is uitbreiding van het dienstverleningsdocument naar betalingsbeschermers en uiteraard verzekeringen. Dat is niet een principiële keuze in de zin dat wij vinden dat er nooit uitbreiding van bevoegdheden op dat punt zou moeten plaatsvinden. Wij houden daarbij steeds twee zaken in de gaten: is het proportioneel om veel regelgeving op te tuigen voor een product dat in essentie heel simpel is en voor de consument al redelijk inzichtelijk en bereiken ons klachten over die producten in de praktijk? Als je die twee criteria toepast, is er nog geen reden om de bevoegdheden uit te breiden. Als er wel aanleiding toe is, zijn wij daar snel toe in staat.

De heer **Weekers** (VVD): Ik noemde al het voorbeeld van een autoverzekering als simpele schadeverzekering. Die hoeft er voor mij nu niet onder gebracht te worden. Ik heb ook gewezen op de arbeidsongeschiktheidsverzekering of de AOV. Het is een heel groot deel van de markt. Zo zijn er meer. De AFM en trouwens ook partijen in de markt waarschuwen ervoor. Ik wil voorkomen dat wij een volgend incident of een volgend exces kunnen verwachten. Als wij dat nu al zien, laten wij dat dan alsjeblieft voorkomen.

De minister wil de andere suggesties van de AFM graag positief bekijken. Wanneer zal hij echter met concrete maatregelen komen?

Minister **Bos**: Die arbeidsongeschiktheidsverzekering valt er wel onder, omdat die uiteindelijk gezien wordt als een betalingsbeschermers. Is de cliënt nog steeds in staat om aan zijn betalingsverplichtingen te voldoen, ook op het moment dat zijn inkomen terugvalt ten gevolge van arbeidsongeschiktheid? Alleen de dienstverleningsdocumentatie had niet betrekking op betalingsbeschermers en uitvaartverzekeringen. Voor zaken als een verplichting voor een onderneming om beleid te hebben voor passende provisies of een bewaarplicht van gegevens over provisies zou dat net zo hard moeten opgaan.

Ik ben nu alleen de andere vraag van de heer Weekers kwijt.

De heer **Weekers** (VVD): Wanneer gaat de minister de punten uit de brief van de AFM die hij positief zou bekijken, regelen?

Minister **Bos**: Wij zijn het gesprek met de AFM begonnen. Ik weet niet hoeveel tijd wij daarvoor nodig hebben. Na ontvangst van de brief zijn wij er met elkaar over begonnen. Omdat ik de uitkomst van het gesprek nog niet ken, is het moeilijk om een precies tijdstip te prikken.

Mevrouw **Blanksma-van den Heuvel** (CDA): De minister zei dat wij moeten oppassen dat wij niet voordat alles geïmplementeerd is, de sector continu belasten met wijzigingen. Wij moeten proberen één moment te kiezen waarop wij die wijzigingen in totaal kunnen doorvoeren. Daar hebben wij een mooi moment voor, dat is de evaluatie. Zegt de minister nu dat hij voor de AFM uitzonderingen maakt en een paar dingetjes nu, morgen en overmorgen gaat implementeren, vervolgens de evaluatie afwacht en dan bekijkt wat dan weer nodig is?

Minister **Bos**: Nee. Wat mevrouw Blanksma mij hoort zeggen, is dat wij op de punten van het AFM-lijstje waar wij positief tegenover staan, gewoon met elkaar gaan beginnen. Ik vind het eigenlijk wel een goede suggestie

die mevrouw Blanksma doet. Als wij reden zien om met nieuwe regelgeving te komen, zou het het meest logisch zijn om aan te haken bij de uitkomsten van de evaluatie. Of wij dat halen weet ik niet. Dat hangt af van de voortgang in de gesprekken. Ik noteer het echter als een betrekkelijk logische conclusie.

Wij moeten drie evaluaties van elkaar onderscheiden. De eerste is de lopende evaluatie in algemene zin van de Wet op het financieel toezicht, met name het twinpeaksmodel, de verhouding van DNB tot de AFM en dergelijke. De tweede evaluatie is die waar wij ook de vorige keer over hebben gesproken. Die ziet vooral op de balansregel, de transparantievereisten en de vraag of wij sinds 2007 in de markt een verbetering hebben zien optreden ten gevolge van de veranderde eisen. Mevrouw Blanksma vroeg zich af of beide evaluaties echt in de tweede helft van 2010 klaar konden zijn. Het streven was om ze in de zomer van 2010 klaar te hebben. Verschillende leden hebben gevraagd of de evaluatie die betrekking heeft op veranderend marktgedrag ten gevolge van de balansregel en de provisietransparantie, niet ook betrekking zou moeten hebben op de inducementnorm en de werking daarvan in de praktijk. Ik ben geneigd te zeggen dat wij die maar moeten toevoegen aan de twee evaluatie, omdat het wel zo efficiënt is om die drie zaken in samenhang te bekijken. Nogmaals, dan heb ik het over de balansregel, de provisietransparantie en de inducementnorm. Dat stelt ons ook in staat om de opmerkingen van de AFM over de soms problematische manier waarop de inducementnorm en de balansregel met elkaar samenhangen, daarbij te betrekken.

De derde evaluatie is echt een slag anders en misschien ook niet in de strikte zin van het woord een evaluatie. Die heeft betrekking op dat wat mevrouw Vos onder andere gezegd heeft, waarmee wij het eens zijn, dat wij op dit moment consumenten overladen met teksten en documenten. De indruk bestaat dat een aantal documenten strikt genomen niet nodig is. Wij hebben een werkgroep ingesteld waarin naast vertegenwoordigers van de sector ook consumentenorganisaties en de AFM zitting hebben. De werkgroep heeft bijvoorbeeld geïnventariseerd dat een consument in potentie 30 documenten verstrekt kan krijgen in een gewoon hypotheekadviesstraject en dat niet al die documenten verplicht zijn vanwege wet- en regelgeving. Het is echt belangrijk dat wij proberen dat uit te dunnen. Het is mijn voornemen om volgend jaar, in de loop van 2010, ook op dat gebied met een volgende stap te komen die de sector in staat stelt om het informatieaanbod beter te ordenen en wellicht uit te dunnen. Daarbij spelen ook een paar Europese trajecten een rol. Maar goed, dat zien wij tegen die tijd wel.

De **voorzitter**: Met het oog op de klok laat ik geen interrupties meer toe. Aan het eind doen we een veegronde voor niet beantwoorde vragen.

Minister **Bos**: In dit licht heeft mevrouw Vos gevraagd of een financiële bijsluiter niet gepersonaliseerd zou kunnen worden. De oude financiële bijsluiter was gepersonaliseerd. In de evaluatie van 2004 werd echter aangegeven dat veel consumenten die financiële bijsluiter in een veel vroegere fase willen hebben, namelijk als zij zich oriënteren op een product, en niet als zij al besloten hebben over een product. Op het moment dat zij geen keuze hebben gemaakt en zich nog oriënteren, kun je dus nog niet personaliseren. Om die reden is gekozen voor de maatmensbenadering.

Onder anderen de heer Weekers heeft gevraagd waarom een aantal van de maatregelen die gelden, niet nog breder van kracht wordt voor alle financiële producten. De twee criteria die wij hanteren, zijn proportionaliteit en of sprake is van concrete klachten. Wij moeten er ook rekening mee houden dat de Europese MiFID-regels, die vooral betrekking hebben op beleggingsdiensten, niet in alle opzichten dezelfde regels toestaan als wij bij dit soort producten en diensten opleggen. Wij moeten dus altijd reke-

ning houden met een level playing field ten opzichte van de categorie MiFID-producten.

Ik kom vervolgens bij de vraag of wij moeten overgaan tot provisiemaximalisatie. Ik wil echt vasthouden aan het standpunt dat wij hierover eerder hebben ingenomen, mede in het licht van het feit dat het onderwerp wordt van de evaluatie in 2010. Als er een reden is om te veranderen, kunnen wij dat op dat moment beter en meer gefundeerd doen dan nu. Daarnaast vind ik ook hier wel het argument valide dat wij net een beweging zijn begonnen waarbij de sector zich heeft ingesteld op een inducementnorm, provisietransparantie en dergelijke. Het zou die beweging wel heel erg doorbreken als wij nu ineens komen met een vorm van provisiemaximalisatie. Voor mij is uiteindelijk doorslaggevend geweest dat zowel de Consumentenbond als de Autoriteit Financiële Markten, dus zowel de organisatie die geacht wordt de consumentenbelangen te verdedigen als de organisatie die ze moet handhaven, heeft gezegd dat wij nu echt moeten afmaken waarmee wij bezig zijn en dat wij nu niet moeten overstappen op een vorm van provisiemaximalisatie. Dat vind ik uiteindelijk wel een heel belangrijk argument.

Het ligt een slag anders voor het bonusverbod. Ik heb goed gehoord wat de Kamer daarvan zegt. Als ik het goed begrepen heb, zegt de Kamer redelijk unaniem dat die twee laatste uitzonderingen voor haar ook niet hoeven. Ik constateer dat ook de Consumentenbond die mening is toegegaan. Ik geef dus met een glimlach mijn verzet op en zal ervoor zorgen dat wij een traject inzetten waardoor wij zo snel mogelijk naar een totaal bonusverbod gaan en de laatste twee uitzonderingen opheffen. Voorzitter, dit was mijn antwoord.

De **voorzitter**: Zijn er nog vragen blijven liggen?

De heer **Weekers** (VVD): De tweede evaluatie gaat over de balansregel, de transparantievereisten en de inducementnorm. Valt de reikwijdte daar ook onder? Ik heb de producten genoemd waarnaar uitgeweken kan worden. Zitten die ook in de evaluatie? Ik krijg graag een toezegging daarover. Dat geldt ook voor de rol van de verkoopadviseurs in verband met het level playing field, dus enerzijds intermediair en anderzijds de direct writers, en de bedrijfseconomische situatie van tussenpersonen. Ik heb geen reactie gekregen op mijn pleidooi inzake handhaving risicogestuurde benadering. Waar de minister schrijft dat het DSI-register hier dienstig zou kunnen zijn, heb ik gevraagd of dit geen haakje in de wet behoeft als onafhankelijk erkend registratie-instituut. Ik heb gezegd dat ook andere instituten daarvoor in aanmerking zouden kunnen komen. Dat zou zeer zinvol kunnen zijn om uiteindelijk de AFM zich op de slechte onderdelen in de markt te laten richten. Wat het laatste betreft is nog niet ingegaan op de vraag van collega Vos en mij over de anonimiteit van tipgevers.

Mevrouw **Vos** (PvdA): Dat is precies wat ik ook wilde vragen.

De heer **Irrgang** (SP): Ik dank de minister voor zijn toezegging over het bonusverbod en voor het feit dat hij met een Kamer die unaniem is, daarover geen prestigestrijd aangaat. Je hebt wel eens ministers die dat doen. Hij doet dat niet. Dat waardeer ik.

Nog één vraag is blijven liggen. Ik heb naar aanleiding van Genworth een vraag gesteld over capaciteit. De minister begrijpt wel wat ik bedoel.

De heer **Vendrik** (GroenLinks): Kan de minister explicieter antwoorden op vragen over handhaving van de balansregel? Voor mijn fractie hangt de suggestie in de lucht dat ergens in het komende jaar de balansregel, terwijl die nog niet volledig is ingevoerd, misschien al weer afgeschaft wordt. Kan de minister dat uitsluiten?

Minister **Bos**: Voorzitter. Misschien mag ik eerst iets rechtzetten. Ik denk dat ik begrijp waar de verwarring vandaan komt rond de arbeidsongeschiktheidsverzekering. Er zijn twee soorten arbeidsongeschiktheidsverzekeringen. Er zijn arbeidsongeschiktheidsverzekeringen die als betalingsbeschermers verbonden zijn aan vormen van kredietverlening en er zijn arbeidsongeschiktheidsverzekeringen die daar volstrekt los van staan. Die laatste vallen hier totaal buiten. De eerste vallen er wel onder.

De heer **Weekers** (VVD): Ik zou menen dat je die laatste er ook onder moet brengen. De AFM heeft erop gewezen dat zij signalen vanuit de markt krijgt. Wil de minister dat dan in elk geval in de evaluatie meenemen?

Minister **Bos**: De heer Weekers had nog een bredere vraag gesteld over de reikwijdte. Dat is dus akkoord. Het level playing field en de bedrijfseconomische situatie van tussenpersonen wil ik niet tot hoofdpunten van de evaluatie maken, omdat die in het lopend toezicht altijd al meegenomen worden. Maar goed, het is relevante context. Als ik het op die manier kan meenemen, is dat wellicht voor de heer Weekers voldoende.

Bij DSI worden in essentie de financiële dienstverleners geregistreerd. Daarnaast registreert DSI alle klantmedewerkers die bij een financiële dienstverlener werken. Consumenten kunnen via de website van DSI checken of de adviseur waarmee zij zaken doen, integer en vakbekwaam is. AFM heeft dit jaar ook een convenant met DSI gesloten in het kader van zelftoezicht, waardoor deelnemers waarvan alle klantmedewerkers aan de eisen van de DSI-kwaliteitsregeling voldoen, in aanmerking kunnen komen voor een korting op de toezichtkosten. De verwachting is dat het aantal in 2010 zal stijgen naarmate dit meer bekend wordt. Er wordt dus gebruikgemaakt van de registratiemogelijkheid en de houvast die die biedt voor kwaliteitscriteria.

De heer Weekers gaat eigenlijk een stap verder en pleit voor een soort van keurmerkmodel, waardoor binnen de wereld van vergunningplichtige financiële dienstverleners de AFM uit het feit dat iemand wel of niet geregistreerd staat bij een bepaald register, kan afleiden of sprake is van meer risico's bij de financiële dienstverlening en dus van een noodzaak om meer toezicht te houden. Eigenlijk zegt hij dat het risicogedreven toezicht van de AFM makkelijker wordt gemaakt als zij weet dat zij bij iedereen die daar geregistreerd staat, wat minder hoeft te kijken dan bij anderen. Ik ben er niet zeker van in hoeverre de DSI-registratie daarbij helpt, omdat die zo breed blijkt te zijn dat de verwachting kan zijn dat straks uiteindelijk iedereen daar geregistreerd is. Dan zit die differentiatie er dus niet meer in. Ik begrijp het model wel en zal met de AFM opnemen of zij nog mogelijkheden ziet om de doelmatigheid in het toezicht te vergroten.

In antwoord op de vraag van de heer Weekers en mevrouw Vos kan ik melden dat het nu al mogelijk is om via een telefoonlijn – als de nummerweergave is uitgeschakeld is het ook anoniem – bij de AFM te melden dat in de financiële dienstverlening bij een partij iets niet in de haak is. In die zin bestaat dus die anonieme meldingsmogelijkheid al. Ook de Wft zelf bevat al een relevante norm op dit gebied, omdat een aanbieder verplicht is melding te doen bij de AFM als hij merkt dat een bemiddelaar onbetrouwbaar, ondeskundig of niet integer is. Door de combinatie van die mogelijkheden komen wij in de praktijk al heel dicht bij wat de heer Weekers en mevrouw Vos suggereren.

De heer Vendrik kan ik bevestigen dat er geen enkele intentie onzerzijds is om aan te dringen op afschaffing van de balansregel. Ik weet niet precies waaraan hij die indruk ontleent.

Ten slotte de vraag van de heer Irrgang over Genworth. Wij beschouwen de gang van zaken bij Genworth en de manier waarop de heer Wabeke er uiteindelijk op moest reageren, als een incident. Wij gaan wel met Kifid en de Financiële Ombudsman bespreken of de manier waarop de verant-

woordelijkheden en de onderlinge verhoudingen zijn geregeld, het meest effectief is. Niet dat wij concrete aanwijzingen hebben dat de capaciteit waarop de heer Wabeke een beroep kan doen, lijdt onder het feit dat hij van de sector zelf afhankelijk is, maar gewoon vanuit algemeen governanceperspectief is er misschien wel een reden om er eens goed naar te kijken.

De heer **Vendrik** (GroenLinks): Fijn dat de minister vrij scherp omlijnt dat hij de balansregel voorlopig wil handhaven. Op pag. 4 van de laatste brief staat een passage over evaluatie, inducement en balansregel. Op een gegeven moment moet je kiezen. In zijn beschrijving zit een opening. Of ik heb het verkeerd begrepen dat de minister alsnog in 2010 op grond van de evaluatie zou kunnen besluiten om de balansregel op te heffen.

Minister **Bos**: Als wij evalueren gaan wij niet bij voorbaat posities definiëren. Ik heb geen enkele intentie, zeg ik nogmaals, om aan de balansregel te komen. Het doel van de evaluatie is om te weten of het marktgedrag veranderd is ten gevolge van de zaken die wij de afgelopen jaren veranderd hebben. De meest relevante veranderingen zijn geweest de provisievereisten, de balansregel en de inducementnorm. Naar die onderlinge samenhang en het effect dat daarvan is uitgegaan, kijken wij in de evaluatie. Niets meer en niets minder.

De heer **Weekers** (VVD): De minister zit zeer constructief in dit hele dossier in de richting van de Kamer. Wat de anonieme tip betreft, krijgen wij met name door de Consumentenbond concrete casusposities aangevoerd. Is de minister bereid om dat in elk geval met de Consumentenbond te bespreken of is het via deze weg afdoende geregeld?

De heer **Bos**: Ik neem het mee. En ik houd mij aanbevolen voor alle concrete gevallen die kennelijk hebt.

De **voorzitter**: Ik dank de minister, de aanwezige ambtenaren en de belangstellenden op de publieke tribune en ik sluit de vergadering.